

**UCHWAŁA NR III/39/2015
RADY POWIATU TARNOGÓRSKIEGO**

z dnia 17 lutego 2015 r.

w sprawie uchwalenia Programu postępowania naprawczego Powiatu Tarnogórskiego na lata 2015-2017

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 595 z późn. zm.¹⁾), w związku z art. 240 a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2013r. poz. 885 z późn. zm.²⁾) oraz uchwały Nr 463/XXX/2014 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach z dnia 30 grudnia 2014 roku w sprawie wezwania Powiatu Tarnogórskiego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego oraz przedłożenia tego programu celem zaopiniowania do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach

**Rada Powiatu
uchwała:**

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program postępowania naprawczego Powiatu Tarnogórskiego na lata 2015-2017 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Tarnogórskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodniczący Rady Powiatu

Adam Chmiel

¹⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2013 r. poz. 645, z 2014 r. poz. 379, poz. 1072

²⁾Przepisy wprowadzające zmiany opublikowano w: Dz. U. z 2013 poz. 938, poz. 1646, z 2014r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626, poz. 1877

**PROGRAM POSTĘPOWANIA NAPRAWCZEGO
DLA POWIATU TARNOGÓRSKIEGO
OBEJMUJĄCEGO OKRES LAT 2015-2017
– art. 240a ustawy o finansach publicznych**

Tarnowskie Góry, 30.01.2015

Spis treści:

- I. Wstęp.**
- II. Analiza finansów Powiatu – lata 2011-III kw.2014 wraz ze wstępnym wykonaniem za 2014.**
- III. Przedsięwzięcia naprawcze wraz z przewidywanymi efektami finansowymi oraz harmonogramem ich wdrażania.**
- IV. Uwagi dodatkowe.**
- V. Ramowy harmonogram prac związanych z wdrażaniem Programu postępowania naprawczego.**
- VI. Podsumowanie.**

I. Wstęp.

Niniejszy dokument stanowi analizę sytuacji finansowej Powiatu Tarnogórskiego *ex post* (od roku 2011) oraz przedstawia propozycję działań naprawczych na okres nieprzekraczający 3 kolejnych lat budżetowych, to jest 2015-2017 z uwzględnieniem ich skutków finansowych w tych latach.

Zarząd Powiatu Tarnogórskiego w dniu 13 listopada 2014 roku przyjął uchwałę nr 432/2024/2014 w sprawie przyjęcia projektu uchwały budżetowej Powiatu Tarnogórskiego na rok 2015 oraz uchwałę nr 432/2025/2014 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Tarnogórskiego na lata 2015-2021 celem zaopiniowania przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach. Obydwie uchwały zostały negatywnie zaopiniowane przez Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach ze względu na brak spełniania wymogów zawartych w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) – dalej jako uofp lub ustawa o finansach publicznych.

Z uwagi na powyższe, w oparciu o art. 240a uofp, Powiat Tarnogórski został wezwany do przygotowania Programu postępowania naprawczego (Uchwała Nr 463/XXX/2014 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach z dnia 30 grudnia 2014 r.), zwanego w dalszej części niniejszego dokumentu Programem lub Programem postępowania naprawczego.

Niniejszy dokument stanowi Program postępowania naprawczego zawierający wszystkie elementy wymagane ustawą o finansach publicznych.

W okresie realizacji Programu postępowania naprawczego jednostka samorządu terytorialnego nie może:

- realizować nowych inwestycji finansowanych długiem,
- udzielać pomocy finansowej innym jednostkom samorządu terytorialnego,
- udzielać poręczeń i gwarancji,
- ponosić wydatków na promocję jednostki,
- tworzyć funduszu sołeckiego.

Jednostka winna jest także ograniczać realizację zadań innych niż obligatoryjne.

Przyjmując powyższe założenia, przygotowano analizę finansową wraz z propozycją działań naprawczych opierając się przede wszystkim na zmniejszeniu wydatków bieżących, zwiększeniu dochodów oraz konsolidacji zaciągniętych zobowiązań celem zmniejszenia ich obciążeń przekładających się na konstruowanie i realizację budżetu.

II. Analiza finansów Powiatu – lata 2011-III kw.2014 wraz ze wstępnym wykonaniem za 2014.

Propozycja działań naprawczych musi zostać poprzedzona analizą stanu finansów Powiatu Tarnogórskiego *ex post*. Analiza ta umożliwi określenie kierunku oraz zakresu koniecznych zmian, jakie winny nastąpić w finansach Powiatu.

Do analizy *ex post* przyjęto 3 pełne lata budżetowe, tj. lata 2011-2013, gdyż zgodnie z przepisem art. 243 uofp dotyczącym relacji zadłużeniowej, przy obliczaniu wskaźnika należy odnieść się do 3 kolejnych lat poprzedzających rok budżetowy. Analizę poszerzono o wykonanie za III kwartały roku 2014, gdyż zgodnie z przepisami dotyczącymi sprawozdawczości budżetowej na dzień sporządzania Programu brak było sprawozdania za cały rok 2014.

Równocześnie, dla pełnego obrazu sytuacji finansowej, w załączonych tabelach przedstawiono również wstępne wykonanie za rok 2014.

Na tej podstawie analizie poddano najważniejsze wielkości budżetowe – tj. dochody, wydatki oraz zadłużenie.

Analiza prowadzona na bazie lat 2011-2014 pozwoliła również interpolować dane na lata kolejne wyłączając z nich wydatki incydentalne.

1) Dochody i wydatki

Analizę stanu finansów Powiatu rozpocząć należy od analizy głównych wskaźników wykonania budżetów Powiatu w poddanym analizie okresie. Poniższa tabela przedstawia główne wartości budżetu w latach 2011 -2014.

Tabela 1.

Główne wartości budżetu w latach 2011 – III kw. 2014 oraz wstępne wykonanie za rok 2014.

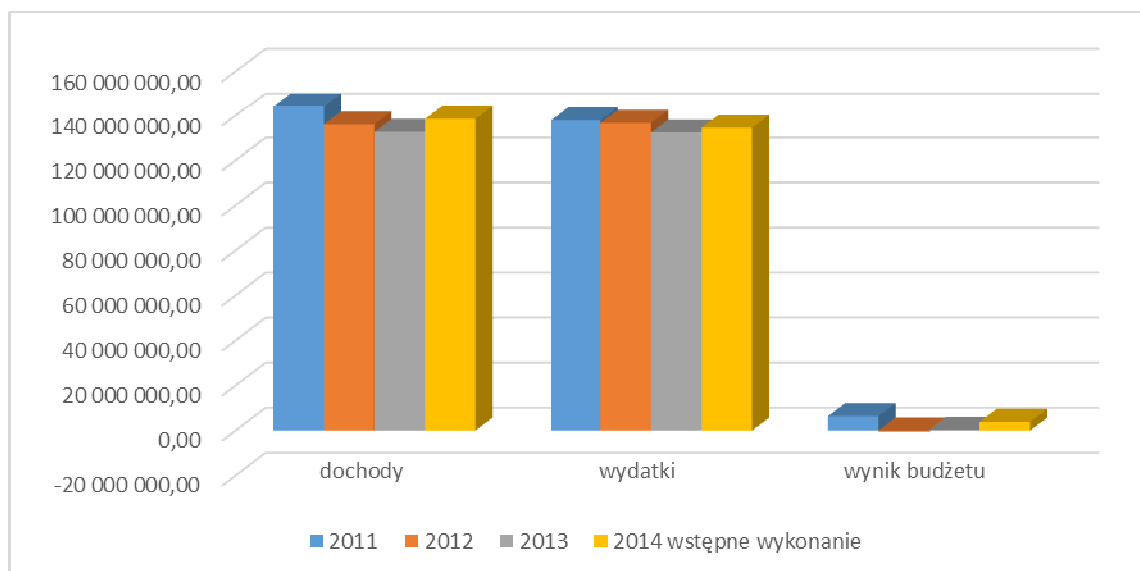
	2011	2012	% rok do roku	2013	% rok do roku	III kw 2014 wykonanie	2014 wstępne wykonanie
dochody	144 359 488,73	136 092 322,97	94,27%	132 612 338,75	97,44%	108 972 568,00	138 469 066,07
dochody bieżące	126 054 197,63	128 217 482,09	101,72%	131 439 070,60	102,51%	107 208 608,00	135 952 927,54
dochody majątkowe	18 305 291,10	7 874 840,88	43,02%	1 173 268,15	14,90%	1 763 960,00	2 516 138,53
wydatki	137 942 771,00	136 705 215,07	99,10%	132 355 487,29	96,82%	99 365 136,00	134 558 047,14
wydatki bieżące	120 416 499,00	128 605 601,29	106,80%	129 017 977,59	100,32%	98 962 026,00	131 162 499,27
wydatki majątkowe	17 526 272,00	8 099 613,78	46,21%	3 337 509,70	41,21%	403 110,00	3 395 547,87
wynik budżetu	6 416 717,73	-612 892,10		256 851,46		9 607 432,00	3 911 018,93
nadwyżka operacyjna	5 637 698,63	-388 119,20		2 421 093,01		8 246 582,00	4 790 428,27

Dane: sprawozdania budżetowe

Wyżej zawarte dane przedstawiono również w formie wykresu

Wykres 1.

Dochody, wydatki i wynik budżetu 2011-wstępne wykonanie za 2014 rok.

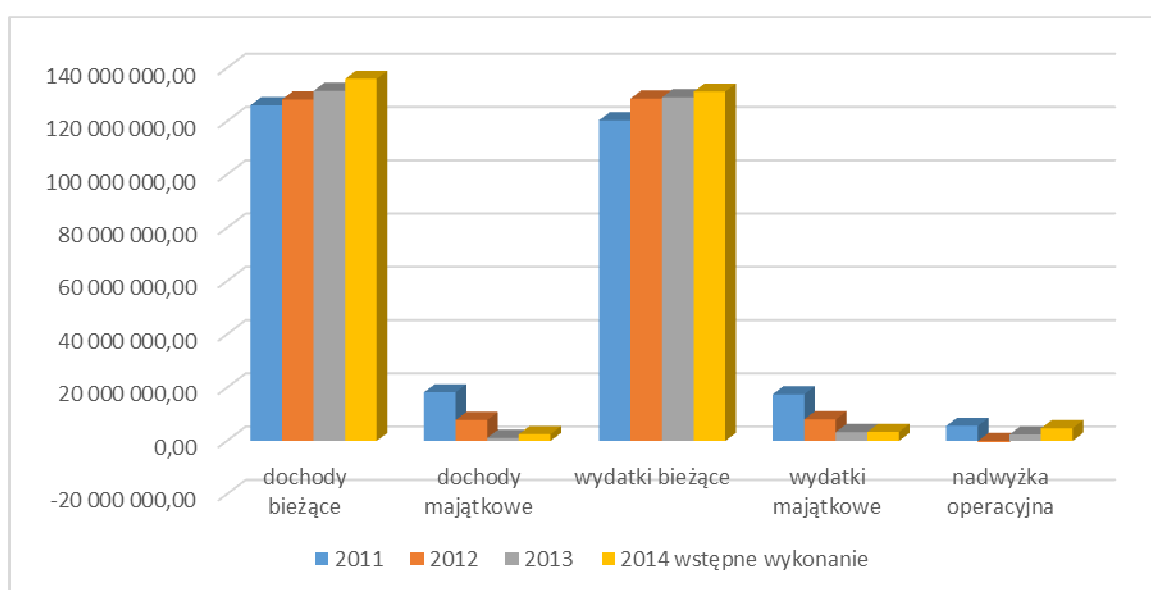

Dane: sprawozdania budżetowe

Zarówno dochody, jak i wydatki w latach 2011 – 2012 wykazują tendencję malejącą, co nie jest korzystne dla budżetu Powiatu. Pozytywne jest osiąganie przez Powiat dodatniego wyniku budżetu w roku 2011 i za III kwartały roku 2014. Zgodnie z przedstawionymi wstępnymi danymi z wykonania budżetu za rok 2014 - Powiat osiągnął nadwyżkę budżetową w kwocie 3.911.018,93 zł.

Wykres 2.

Dochody bieżące, wydatki bieżące, nadwyżka operacyjna 2011- wstępne wykonanie za 2014 r.

Dane: sprawozdania budżetowe

Z kolei z powyższego wykresu wynika, że wcześniej wspomniany spadek dochodów ogółem jest skutkiem mniejszych dochodów majątkowych, gdyż dochody bieżące wykazują tendencję wzrostową, co pozytywnie wpływa na budżet Powiatu. Z kolei wydatki bieżące w roku 2013 kształtują się na zbliżonym do roku 2012 poziomie. Świadczy to o tendencji do ograniczania wydatków bieżących i w dłuższym okresie powinno przełożyć się na dodatni wynik budżetu. Według wstępnych danych z wykonania budżetu za rok 2014 nadwyżka operacyjna osiągnęła wartość 4.790.428,27 zł, co stanowi 3,46% wykonanych dochodów.

Podstawowe wskaźniki finansowe przedstawiają się następująco:

Tabela 2.

wskaźnik	sposób obliczenia	2011	2012	2013	III kw 2014	2014
udział dochodów bieżących w dochodach ogółem	dochody bieżące / dochodów ogółem	87,32%	94,21%	99,12%	98,38%	98,18%
udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem	nadwyżka operacyjna / dochody ogółem	3,91%	-0,29%	1,83%	7,57%	3,46%
wskaźnik dochodowej samodzielności finansowej	wydatki inwestycyjne / dochody ogółem	12,14%	5,95%	2,52%	0,37%	2,45%

Wskaźnik udziału dochodów bieżących w dochodach ogółem wykazuje z roku na rok wysoką wartość, co skorelowane jest ze spadkiem dochodów majątkowych.

Wskaźnik udziału nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem osiągnął najgorszą wartość w roku 2012 – jego niska wartość może uniemożliwić osiągnięcie wskaźnika relacji długu z art. 243 uofp w latach kolejnych, a co za tym idzie – uchwalenie budżetu z zachowaniem ustawowych wskaźników.

Wskaźnik dochodowej samodzielności finansowej drastycznie spada z roku na rok. Potwierdza to malejącą ilość środków na wydatki inwestycyjne. Dopiero rok 2014 wykazuje wzrost tego wskaźnika i powrót do wartości z roku 2013.

W odniesieniu do Tabeli 1 oraz Wykresów 1 i 2 od roku 2011 obserwuje się spadek dochodów ogółem. O ile dochody bieżące Powiatu rosną z roku na rok, o tyle dochody majątkowe spadają, co rzutuje na spadek dochodów ogółem. Poziom dochodów majątkowych roku 2012 wynikał z dobrego wykonania wpływów ze sprzedaży składników majątkowych i dotyczył sprzedaży

zabudowanej nieruchomości w Nakle Śląskim, jak również nieruchomości położonej w Tarnowskich Górach oraz lokali mieszkalnych (kwota wykonania: 6.037.519,03 zł)¹.

Podobna sytuacja występuje po stronie wydatków. Globalnie wydatki spadają, jednakże spadek ten wynika ze spadku wydatków majątkowych, gdyż wydatki bieżące wykazują wzrost.

Pomiędzy rokiem 2011 a 2012 wystąpił duży wzrost wydatków bieżących, w efekcie czego, zarówno wynik budżetu, jak i nadwyżka operacyjna w roku 2012 - miały wartość ujemną.

W roku 2012 Powiat Tarnogórski pozyskał środki z budżetu Unii Europejskiej na następujące zadania:

1. „Przeciwdziałamy wykluczeniu cyfrowemu – Internet w domu i szkole”
2. „Poprawa efektywności, jakości i przejrzystości JST Powiatu Tarnogórskiego”
3. „Wszystkie drogi prowadzą do nas – promocja turystyczna”
4. „Inwestuj w MSAG”
5. „Mam Zawód – mam pracę”
6. „Skrzydła Powiatu”
7. „Profesjonalizm w Urzędzie”
8. „Młodzi na starcie”
9. „Właściwe zarządzanie środowiskiem”
10. „Festiwal kultury”

Wartość otrzymanych dotacji na w/w projekty „miękkie” wyniosła 1.696.953,94 zł.

Powiat pozyskał również środki na realizację inwestycji „Centrum Kultury Śląskiej” w wysokości 1.371.943,27 zł.

Wydatki majątkowe Powiatu przeznaczone w roku 2012 na sfinansowanie głównie inwestycji drogowych wyniosły 2.560.079,33 zł, z czego największą inwestycją była „Budowa skrzyżowania ul. Wyspiańskiego z ul. Opolską w Tarnowskich Górach wraz z budową sygnalizacji świetlnej” w kwocie 2.053.596,83 zł.

W roku 2013 dochody z tytułu sprzedaży składników majątkowych i wyrobów, wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości oraz z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego - wyniosły zaledwie 381.479,59 zł. Zgodnie z informacją ze sprawozdania z wykonania budżetu za rok 2013 sytuacja ta wynikała głównie z braku zainteresowania potencjalnych nabywców ogłaszanymi przetargami².

¹ Sprawozdanie Zarządu Powiatu Tarnogórskiego Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 6111 z 10 października 2013 r.

² Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego poz. 2885 z 19 maja 2014 r.

W roku 2013 Powiat Tarnogórski pozyskał środki z budżetu Unii Europejskiej na następujące zadania:

1. „Przeciwdziałamy wykluczeniu cyfrowemu – Internet w domu i szkole”
2. „Mam Zawód – mam pracę”
3. „Skrzydła Powiatu”
4. „Doświadczony pracownik – sprawny urząd”
5. „Gotowi do startu – staż”
6. „Kierunek przedsiębiorczość”
7. „Młodzi na starcie”

Wartość otrzymanych dotacji na w/w projekty „miękkie” wyniosła 1.581.908,80 zł

Środki dotacyjne otrzymane na inwestycje dotyczyły projektu „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu” i wykonane zostały w kwocie 74.028,23 zł.

Wydatki majątkowe Powiatu przeznaczone w roku 2013 na sfinansowanie inwestycji drogowych wyniosły 1.581.246,12 zł, z czego największą inwestycją była „Budowa kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Małą Panwią w Krupskim Młynie” w kwocie 1.146.785,61 zł.

Wzrost dochodów bieżących w roku 2013 pozwolił na osiągnięcie dodatniego wyniku budżetu oraz nadwyżki operacyjnej. Wypracowana nadwyżka operacyjna została przeznaczona na rozchody, czyli spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Globalne kwoty dochodów i wydatków wskazują na niepokojącą tendencję spadku dochodów majątkowych, a co za tym idzie i wydatków majątkowych, czyli środków przeznaczonych na inwestycje. Z kolei wartym podkreślenia jest fakt ograniczenia wzrostu wydatków bieżących w roku 2013.

2) Zobowiązania

Kształtowanie się zobowiązań Powiatu Tarnogórskiego wykazano w Tabeli 3 z podziałem na tytuły dłużne.

Tabela 3.

Zobowiązania wg tytułów dłużnych – sprawozdanie Rb - Z

	2011	2012	2013	2014 wstępne wykonanie
zadłużenie ogółem	36 002 028,00	38 299 584,83	33 416 305,68	27 790 412,00
kredyty i pożyczki	36 002 028,00	36 002 028,00	33 296 220,00	27 790 412,00
zobowiązania wymagalne	0,00	2 297 556,83	120 085,68	0,00

Dane: sprawozdania finansowe

Na wartość zadłużenia ogółem składają się przede wszystkim kredyty i pożyczki długoterminowe. W roku 2012, 2013 pojawiły się również zobowiązania wymagalne.

Rok 2012:

Na zobowiązania roku 2012 składają się:

- Zaciągnięte długoterminowe kredyty – 36.002.028 zł (kwota główna bez odsetek) – spłata tych zobowiązań następuje zgodnie z harmonogramami zawartymi w umowach do końca 2020 roku. Specyfikację poszczególnych kredytów przedstawiono w tabeli poniżej (Tabela 4);
- Zobowiązania wymagalne – 2.297.557 zł – dotyczące nieuregulowanych płatności z tytułu dostaw towarów i usług przez SP ZOZ im. dra Hagera w Tarnowskich Górach. ZOZ znajdował się w likwidacji od 2010 roku. Zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami ustawy o ZOZ-ach zobowiązania cywilno-prawne przejął organ założycielski. Powyższe zobowiązanie regulowane jest systematycznie według zawartych ugód i harmonogramów płatności. Spłaty miały miejsce w roku 2013, 2014 i również trwają w roku obecnym. Należy zaznaczyć, że likwidacja prowadzona według uchwały z 2010 roku nie była formalno-prawnie usankcjonowana. Dopiero druga uchwała podjęta w 2013 roku w sprawie likwidacji SP ZOZ-u nie została zaskarżona i pozwoliła na dokończenie procedur, co nastąpiło w kwietniu 2014 r. (wykreślenie podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego).

Rok 2013:

Zobowiązania roku 2013, to:

- Zaciągnięte długoterminowe kredyty – 33.296.220 zł (kwota główna bez odsetek);
- Wymagalne zobowiązania w kwocie 120.086 zł dotyczące nieopłaconych faktur z tytułu dostaw towarów i usług przez Starostwo Powiatowe. Zobowiązania zostały uregulowane do 25 lutego 2014 r. Sytuacja miała miejsce w następstwie niewykonanych

dochodów budżetowych, co wywołało duże perturbacje w bieżącej płynności finansowej w ostatnich dwóch miesiącach 2013 roku. W tych zobowiązaniach nie ujęto zobowiązań przejętych od SP ZOZ-u, bowiem od sierpnia 2013 rozpoczęła się powtórna likwidacja Szpitala i rozrachunki zostały przekazane Likwidatorowi.

Należy też zaznaczyć, że Powiat udzielił w okresie sprawozdawczym (dotyczącym roku 2013) poręczeń Specjalistycznemu Szpitalowi S.A. w Tarnowskich Górach na łączną kwotę 1.900.000 zł, przy czym 1.500.000 zł dotyczyło tylko roku 2013 natomiast 400.000 zł to poręczenie udzielone na okres 2013-2019. Z tego tytułu nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Rok 2014

W roku 2014 na zobowiązania składają się wyłącznie kwoty zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Tabela 4.

Zestawienie kredytów i pożyczek wg wstępnego wykonania budżetu na dzień 31.12.2014

Wyszczególnienie	Kwota kredytu/ pożyczki	Termin spłaty	Oprocentowanie	Kwota wykorzystanego kredytu	Kwota spłaconego kredytu na 31.12.2014	Stan zadłużenia na 31.12.2014
Kredyt długoterminowy na pokrycie deficytu oraz inwestycje z 18.09.2008r.	10 000 000,00	15.12.2018	WIBOR 1M + 0,3%	10 000 000,00	4 000 000,00	6 000 000,00
Kredyt długoterminowy na pokrycie deficytu oraz inwestycje z 19.06.2009r.	16 443 939,00	28.12.2019	WIBOR 1M + 2,25%	16 443 939,00	8 221 965,00	8 221 974,00
Kredyt długoterminowy na zadania inwestycyjne i remontowe z 24.06.2010r.	4 762 195,00	10.12.2020	WIBOR 1M + 2,3%	4 762 195,00	1 904 896,00	2 857 299,00
Kredyt długoterminowy na pokrycie deficytu oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z dnia 16.12.2010 r.	6 000 000,00	26.12.2020	WIBOR 1M + 0,8%	6 000 000,00	2 400 000,00	3 600 000,00
Kredyt długoterminowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z 04.08.2011r.	5 000 000,00	20.12.2020	WIBOR 1M + 1,5%	5 000 000,00	1 666 668,00	3 333 332,00
Kredyt długoterminowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z 31.05.2012r.	3 437 077,00	15.12.2020	WIBOR 1M + 1,22%	3 437 077,00	859 270,00	2 577 807,00
Kredyt długoterminowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z 16.05.2013r.	1 500 000,00	15.12.2018	WIBOR 1M + 1,05%	1 500 000,00	300 000,00	1 200 000,00
RAZEM	47 143 211,00	X	X	47 143 211,00	19 352 799,00	27 790 412,00

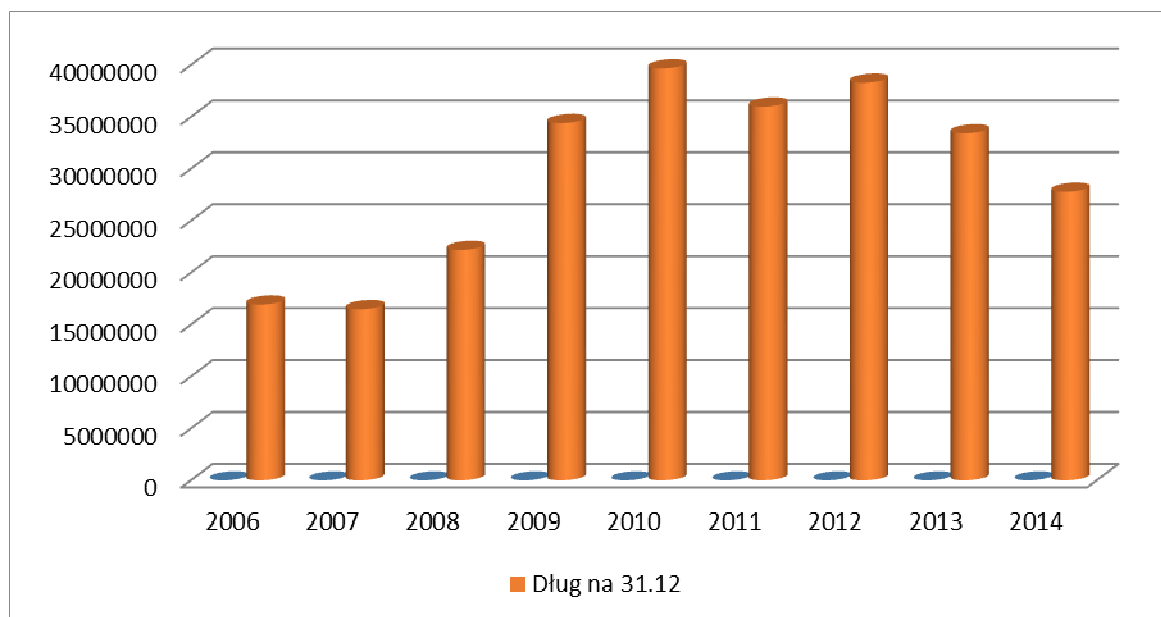
Dane: źródło własne Powiatu

W powyższej tabeli wykazano wszystkie kredyty długoterminowe zaciągnięte przez Powiat. Kolorem szarym zaznaczono kredyty, które mają podlegać konsolidacji celem restrukturyzacji zadłużenia, jako datę konsolidacji przyjęto 30 kwiecień 2015 r. Kwota kredytów do konsolidacji przyjęta w wartości zaokrąglonej wynosi: 15.955.000 zł.

Kształtowanie się długu w latach 2006-2014 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3.

Dług Powiatu Tarnogórskiego w latach 2006-2014 (kredyty i inne zobowiązania wymagalne)

Jak wynika z powyższego wykresu największy wzrost wartości długu nastąpił w latach 2009-2010 i od tego czasu dług, co prawda maleje, ale dopiero w roku 2014 spada poniżej poziomu sprzed roku 2009. Wartość długu z roku 2010 przedkłada się na wysoki koszt jego obsługi w latach kolejnych. Ponadto Powiat z ekonomicznego punktu widzenia nie dokonywał wystarczających spłat długu w latach 2010-2013. W tym okresie dług zaciągnięty w latach 2006-2010 był rolowany. W latach 2010-2013 zaciągano kolejne zobowiązania.

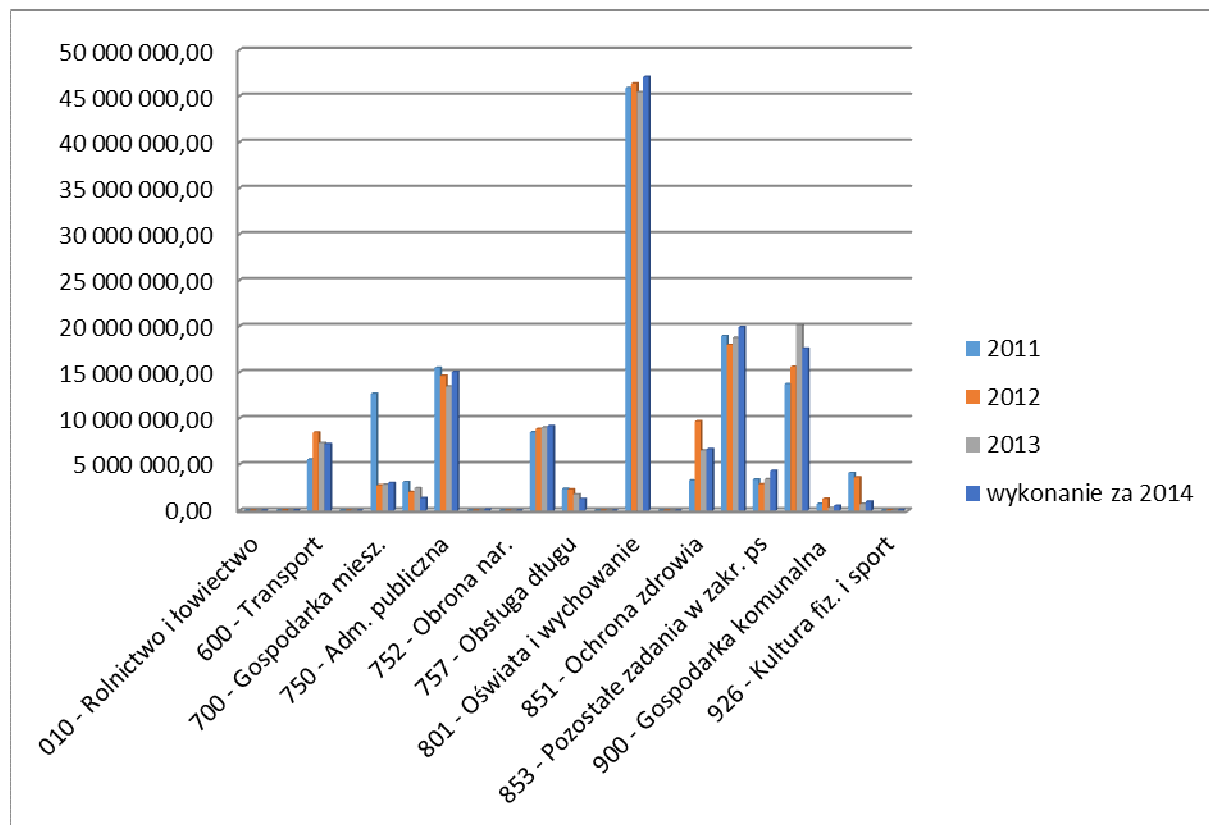
Szczegółowa analiza kształtowania się długu oraz jego poziom w poszczególnych latach pozwalają zauważyć, iż polityka finansowa analizowanego okresu determinowana była intensywną działalnością kredytobiorczą na co pozwalały, z formalnego punktu widzenia, obowiązujące wówczas regulacje. Niemniej z perspektywy dnia dzisiejszego można jednoznacznie powiedzieć, że ta cecha, niepodbudowana odpowiednią analizą potencjalnych skutków, które nastąpią w przyszłości, była pierwotną przyczyną obecnych perturbacji w finansach Powiatu. Obserwując charakter zadłużenia a także relacje pomiędzy tą kategorią i nadwyżką operacyjną należy szczególnie podkreślić, że to właśnie w tych latach (2006-2010) nastąpiły początki tendencji, które kształtując się niekorzystnie w latach następnych doprowadziły do trudności przede wszystkim w zakresie spełniania wskaźników zadłużeniowych (art. 243 uofp). Wysokie raty spłaty długu zbyt mocno obciążające budżet to również jedna z ważnych przyczyn obniżonej bieżącej płynności finansowej.

3) Wydatki w działach

Dane dotyczące wykonania wydatków w latach 2011-2014 (wstępne wykonanie) w podziale na działy klasyfikacji budżetowej przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 4.

Wykonanie wydatków w działach 2011-2014

Wiodącą grupą wydatków są wydatki związane z oświatą i wychowaniem ogólnie wykazują tendencję wzrostową. Drugą grupę stanowią wydatki na pomoc społeczną oraz edukacyjną opiekę wychowawczą. Są to w znacznej mierze - niestety - wydatki bieżące.

Poniżej przedstawiono tabelaryczne ujęcie wydatków w działach klasyfikacji budżetowej w latach 2011 – 2014 r. W Tabeli 5 przedstawiono szczegółowy podział wydatków z uwzględnieniem klasyfikacji budżetowej. Wyszczególniono wykonanie wydatków w latach 2011-2014 r. wraz z wartością zmian.

Tabela 5.

Wydatki w działach w latach 2011-2014

Dział (wg klasyfikacji budżetowej)	2011	2012	2013	2014 - wykonanie na 31.12.2014	zmiana do roku poprzedniego
010 - Rolnictwo i łowiectwo, w tym wydatki:	3 731,00	5 588,00	5 715,00	13 140,14	7 425,14
wydatki bieżące	3 731,00	5 588,00	5 715,00	13 140,14	7 425,14
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020 - Leśnictwo	0,00	36 629,39	17 876,47	34 962,78	17 086,31
wydatki bieżące	0,00	36 629,39	17 876,47	34 962,78	17 086,31
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 - Transport i łączność	5 567 091,09	8 499 353,19	7 359 578,44	7 234 395,21	-125 183,23
wydatki bieżące	5 153 852,43	5 939 273,86	5 778 332,32	5 562 523,23	-215 809,09
wydatki majątkowe	413 238,66	2 560 079,33	1 581 246,12	1 671 871,98	90 625,86
630 - Turystyka	0,00	4 117,23	0,00	0,00	0,00
wydatki bieżące		4 117,23			
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
700 - Gospodarka mieszkaniowa	12 682 437,22	2 757 245,13	2 819 398,07	3 013 652,72	194 254,65
wydatki bieżące	2 592 471,12	2 696 989,89	2 655 046,85	2 992 625,72	337 578,87
wydatki majątkowe	10 089 966,10	60 255,24	164 351,22	21 027,00	-143 324,22
710 - Działalność usługowa	3 120 146,89	2 029 980,23	2 459 924,17	1 356 213,81	-1 103 710,36
wydatki bieżące	3 120 146,89	1 944 182,12	2 459 924,17	1 356 213,81	-1 103 710,36
wydatki majątkowe	0,00	85 798,11	0,00	0,00	0,00
750 - Administracja publiczna	15 504 720,10	14 649 923,76	13 483 575,92	15 046 107,71	1 562 531,79
wydatki bieżące	14 912 671,89	14 565 671,17	13 483 575,92	14 974 377,60	1 490 801,68
wydatki majątkowe	592 048,21	84 252,59	0,00	71 730,11	71 730,11
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,00	0,00	0,00	119 909,65	119 909,65
wydatki bieżące	0,00	0,00	0,00	119 909,65	119 909,65
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
752 - Obrona narodowa	0,00	800,00	1 200,00	1 097,53	-102,47
wydatki bieżące	0,00	800,00	1 200,00	1 097,53	-102,47
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	8 515 286,16	8 865 031,14	9 041 540,52	9 189 360,17	147 819,65
wydatki bieżące	8 515 286,16	8 865 031,14	8 941 540,52	9 079 364,20	137 823,68
wydatki majątkowe	0,00	0,00	100 000,00	109 995,97	9 995,97
757 - Obsługa długu publicznego	2 409 263,80	2 298 956,02	1 764 446,41	1 276 618,55	-487 827,86
758 - Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki bieżące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
801 - Oświata i wychowanie	45 911 588,85	46 369 959,78	45 441 785,70	47 097 609,85	1 655 824,15
wydatki bieżące	45 463 486,78	46 184 286,50	45 353 643,92	46 397 589,52	1 043 945,60
wydatki majątkowe	448 102,07	185 673,28	88 141,78	700 020,33	611 878,55
803 - Szkolnictwo wyższe	9 750,00	10 000,00	7 500,00	14 000,00	6 500,00
wydatki bieżące	9 750,00	10 000,00	7 500,00	14 000,00	6 500,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
851 - Ochrona zdrowia	3 278 690,00	9 709 208,77	6 533 109,82	6 690 249,26	157 139,44
wydatki bieżące	3 278 690,00	8 607 880,18	5 521 109,82	6 661 420,84	1 140 311,02

wydatki majątkowe	0,00	1 101 328,59	1 012 000,00	28 828,42	-983 171,58
852 - Pomoc społeczna	18 965 384,47	17 998 532,58	18 783 455,06	19 917 613,22	1 134 158,16
wydatki bieżące	17 392 014,23	17 823 772,98	18 459 708,67	19 391 115,02	931 406,35
wydatki majątkowe	1 573 370,24	174 759,60	323 746,39	526 498,20	202 751,81
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 386 773,95	2 872 126,37	3 412 013,50	4 331 878,44	919 864,94
wydatki bieżące	3 102 476,69	2 872 126,37	3 412 013,50	4 331 878,44	919 864,94
wydatki majątkowe	284 297,26	0,00	0,00	0,00	0,00
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	13 754 865,17	15 627 778,59	20 128 101,31	17 607 159,86	-2 520 941,45
wydatki bieżące	13 728 303,54	15 627 778,59	20 128 101,31	17 532 375,86	-2 595 725,45
wydatki majątkowe	26 561,63	0,00	0,00	74 784,00	74 784,00
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	740 432,15	1 285 982,30	301 902,13	538 521,39	236 619,26
wydatki bieżące	422 412,15	730 016,77	234 044,44	347 729,53	113 685,09
wydatki majątkowe	318 020,00	555 965,53	67 857,69	190 791,86	122 934,17
921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 092 610,07	3 623 002,59	733 864,77	986 773,47	252 908,70
wydatki bieżące	311 942,24	331 501,08	733 698,27	986 773,47	253 075,20
wydatki majątkowe	3 780 667,83	3 291 501,51	166,50	0,00	-166,50
926 - Kultura fizyczna i sport	0,00	61 000,00	60 500,00	88 783,38	28 283,38
wydatki bieżące	0,00	61 000,00	60 500,00	88 783,38	28 283,38
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM WYDATKI	137 942 770,92	136 705 215,07	132 355 487,29	134 558 047,14	2 202 559,85
% zmiana wydatków w stosunku do roku poprzedniego				X	101,66%
wydatki bieżące	120 416 498,92	128 605 601,29	129 017 977,59	131 162 499,27	2 144 521,68
wydatki majątkowe	17 526 272,00	8 099 613,78	3 337 509,70	3 395 547,87	58 038,17

Poniżej przedstawiony został szczegółowy opis wskazanych w Tabeli 5. wydatków z uwzględnieniem trendów ich zmian na przestrzeni analizowanych lat.

Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo

Wykonanie w 2014 r. w dziale wynosi 13.140,14 zł i jest o 7.425,14 zł wyższe od wykonania roku 2013. W roku 2014 zaplanowano – w stosunku do wykonania z roku 2013 – wzrost wydatków rzeczowych o 9.151,00 zł. Niniejszy wzrost jest wynikiem wprowadzonego od stycznia 2014 r. innego sposobu ewidencji opłat dotyczących dzierżaw obwodów łowieckich oraz wzrostu ogólnych kosztów administracyjnych realizowanego zadania.

Dział 020 – Leśnictwo

Wydatki rzeczowe – wzrost w 2014 r. w stosunku do 2013 r. o 17.086,31 zł

Sytuacja jest następstwem przyjęcia do planu na rok 2014 wydatków, które winny być w normalnym trybie poniesione w roku 2013 zgodnie z zawartą umową. Brak płynności w budżecie w ostatnim kwartale 2013 spowodował konieczność przesunięcia płatności i umieszczenia w planie roku 2014 nieuregulowanych zobowiązań z roku poprzedniego.

Dział 600 – Transport i łączność

1. Wydatki rzeczowe:

– wzrost w 2012 r. w stosunku do wykonania w 2011 r. o 764.209,57 zł

Przyczyną tej zmiany jest wzrost środków przeznaczonych na „akcję zima”.

– spadek w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o 247.356,45 zł

Przyczyną jest przeznaczenie mniejszych niż założono w planie środków na remonty częściowe, konserwacje i naprawy chodników i dróg.

2. Wydatki majątkowe:

– wzrost w 2012 r. w stosunku do wykonania w 2011 r. o 2.146.840,67 zł

W tym przypadku tak znaczący wzrost jest powrotem do stałego poziomu wydatków, bowiem w roku 2011 środki przeznaczane na wydatki majątkowe na drogach były wyjątkowo niskie. Wieloletnie analizy wskazują, iż Zarząd Dróg Powiatowych przeciętnie wykorzystuje, w ostatnich latach na działalność inwestycyjną środki w przedziale 1.500.000 – 3.000.000 zł.

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o 90.625,86 zł

Przyczyną jest przeznaczenie większych środków na roboty o charakterze inwestycyjnym (nakładki na drogach, modernizacje skrzyżowań, budowa nowych odcinków dróg).

Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa

1. Wydatki rzeczowe :

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o 329.184,45 zł

Powodem są następujące zdarzenia:

– zwiększone wpływy z tytułu dotacji otrzymanej od Wojewody Śląskiego na wypłatę odszkodowań za wywłaszczenia gruntów pod drogami;

– zwiększone koszty prowadzenia parkingu dla samochodów odholowywanych po wypadkach, przejęcie zobowiązań z tego tytułu z poprzednich lat.

2. Wydatki majątkowe :

– spadek w 2012 r. w stosunku do wykonania z 2011 r. o kwotę 10.029.710 zł

Wynika on z zakończenia w 2011 roku realizacji głównej części przedsięwzięcia inwestycyjnego „Unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych oraz rekultywacji kwatery Centralnego Składowiska Odpadów” finansowanego środkami WFOŚiGW.

– wzrost w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 104.095,98 zł

– spadek w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 143.324,22 zł

W odniesieniu do lat 2013 i 2014 odchylenia wynikają z wprowadzanych na bieżąco środków od Wojewody na podstawie decyzji finansowych.

Dział 710 – Działalność usługowa

1. Wydatki rzeczowe:

– spadek w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 499.888,07 zł. Spadek wynika z przesunięcia środków z zadań geodezyjnych na zadania związane z utrzymaniem i remontem dróg.

2. Wydatki osobowe:

– spadek w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 603.822,29 zł. Sytuacja jest następstwem przeniesienia ewidencji wynagrodzeń do rozdziału 75020 celem ujednolicenia prowadzenia ewidencji wydatków osobowych wszystkich pracowników administracyjnych.

3. Wydatki majątkowe i inwestycyjne :

– wydatek w kwocie 85.798,11 zł, który pojawił się w 2012 r. Wydatek inwestycyjny dotyczył zakupu licencji do portalu geodezyjnego.

Dział 750 – Administracja publiczna

1. Wydatki rzeczowe:

– spadek w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 1.600.813,70 zł.

Przyczynami takiego stanu rzeczy były:

- ukończenie w roku 2012 projektów współfinansowanych środkami strukturalnymi - kwota około 610.000 zł;
- blokowanie w końcowych miesiącach roku angażowania środków na wydatki w związku z zaniżonym wykonywaniem dochodów;
- wzrost w 2014 w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 664.554 zł wynikał z przesunięcia wydatków z roku 2013.

2. Wydatki osobowe:

– wzrost w 2014 w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 1.568.274,97 zł

Sytuacja jest następstwem przede wszystkim przeniesienia ewidencji wydatków osobowych wykazywanych dotychczas w innych rozdziałach do rozdziału 75020 celem ujednolicenia zapisów księgowych oraz wzrostu kwoty bazowej stanowiącej podstawę do naliczania wynagrodzeń.

3. Wydatki majątkowe:

W roku 2012 zostały poniesione następujące wydatki majątkowe:

- przebudowa pomieszczeń Wydziału Budownictwa i Architektury – 39.269,50 zł;
- zakup serwerów z przeznaczeniem na archiwizację systemu DOCMAN – 27.922,99 zł;
- zakup i montaż klimatyzacji – 4.649,40 zł;
- zakup aparatury nadawczo-odbiorczej – 7 318,50 zł (sieć radiokomunikacji Starosty);
- zakup licencji w ramach programu unijnego „Przeciwdziałamy wykluczeniu cyfrowemu” – 5.092,20 zł.

Na rok 2014 były zaplanowane do wykonania następujące zadania wiążące się z wydatkami majątkowymi :

- wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania „Rewitalizacji budynku Starostwa przy ul. Sienkiewicza 16”;
- zakup serwerów z przeznaczeniem na archiwizację.

Wykonanie wydatków majątkowych w roku 2014 wyniosło 71.730,11 zł.

Dział 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.

Wydatki majątkowe :

- wzrost w roku 2013 o 100.000,00 zł, oraz wzrost wydatków majątkowych o 9.000,00 zł w 2014 r.
- rok 2013 – Wydatek pojawił się w związku z przeznaczeniem 100.000 zł dla Powiatowej Straży Pożarnej na zakup samochodu ratownictwa technicznego.
- rok 2014 – Tutaj zauważamy przeznaczenie środków na fundusz wsparcia Komendy Policji celem zakupu samochodu operacyjnego.

Dział 801 – Oświata i wychowanie

1. Wydatki rzeczowe:

- wzrost w 2014 w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 1.435.278,60 zł

Sytuacja jest następstwem następujących zdarzeń:

- wzrost wydatków na projekty unijne (przede wszystkim projekt „Mam zawód, mam pracę w regionie);
- wzrost wydatków na dotacje dla szkół niepublicznych;
- wzrost opłat za media.

2. Wydatki osobowe:

– spadek w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 391.333 zł.

Zmniejszenie jest wynikiem:

- likwidacji jednej jednostki oświatowej;
- braku zabezpieczenia w planie wydatków środków na opłaty składek z tytułu ubezpieczenia społecznego dla pracowników oświaty.

Wydatki majątkowe:

– wzrost w 2014 w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 611.878,55 zł

W związku z trudną sytuacją finansową budżetu Powiatu w roku 2013 zrealizowana została zaledwie nieznaczna część planowanych wydatków majątkowych. Na rok 2014 zaplanowano do realizacji następujące zadania:

– dokumentacje projektowe dla termomodernizacji: I i II LO w Tarnowskich Górach, Zespołu Szkół Techniczno-Usługowych, Zespołu Szkół Chemiczno - Medycznych i Ogólnokształcących oraz Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących;

– dostosowanie budynku LO im. Staszica do wymogów p.poż.;

Dział 803 – Szkolnictwo wyższe

Wydatki rzeczowe:

– wydatek rzeczowy w kwocie 14.000,00 zł w 2014 r. jest następstwem udzielenia pomocy materialnej w formie stypendiów i zasiłków dla studentów.

Dział 851 – Ochrona zdrowia

1. Wydatki rzeczowe:

– wzrost w 2012 r. w stosunku do wykonania w 2011 r. o kwotę 3.194.143,16 zł

– spadek w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 1.536.201,28 zł

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 638.004,40 zł

2. Wydatki osobowe:

– wzrost w 2012 r. w stosunku do wykonania w 2011 r. o kwotę 2.135.047,02 zł

– spadek w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 1.550.569,02 zł

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 502.306,62 zł

W odniesieniu do lat 2012-2014 zanotowane wahania są następstwem, w głównej mierze trwającego procesu likwidacji SP ZOZ im. B Hagera. Procedura zaczęła się co prawda w 2010 roku ale została nie zakończona z uwagi na zaskarżenie uchwały likwidacyjnej. Ponownie została wznowiona w sierpniu 2013 r. i zakończona w marcu 2014 r. wykreśleniem podmiotu z KRS. W związku z powyższym w wymienionych latach rozrachunki ZOZ-u (z tytułu dostaw i usług, ale także osobowe w związku ze składkami do ZUS-u) były przekazywane pomiędzy jednostkami i naprzemiennie pojawiały się w ewidencji Likwidatora i Starostwa.

Dział 852 – Pomoc społeczna

Wydatki majątkowe i inwestycyjne:

– spadek w 2012 r. w stosunku do wykonania w 2011 r. o kwotę 1.398.610,64 zł jest następstwem zakończenia w roku 2011 zadania pn. „Przebudowa pałacu Myśliwskiego z zagospodarowaniem terenu ośrodka DPS Miedary”.

– wzrost w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 148.986,79 zł

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 202.751,81 zł

W latach 2013 i 2014 kontynuowana jest realizacja kolejnych etapów modernizacji wind osobowych w Domach Pomocy Społecznej.

Dział 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

1. Wydatki rzeczowe:

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 629.909,69 zł

Sytuacja jest następstwem przyjęcia do realizacji programów współfinansowanych środkami strukturalnymi:

- „Doświadczony pracownik, sprawny urząd”;

- „Gotowi do startu staż”;

- „Kierunek przedsiębiorczość”;

- „Twoja szansa na pracę”.

Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza

1. Wydatki rzeczowe

– wzrost w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 4.585.417,49 zł

Powyższe wynika z następujących zdarzeń:

– postanowienie sądowe nakazujące przekazanie dotacji do Urzędu Miasta Tarnowskie Góry współfinansującego prowadzenie Powiatowego Młodzieżowego Domu Kultury – 2.500.000 zł plus koszty procesu i odsetki;

– wzrost dotacji, które Powiat ma obowiązek przekazywać do niepublicznych jednostek oświatowych

W roku 2014 nastąpił spadek wydatków rzeczowych o kwotę 2.618.195,49 zł .

2. Wydatki majątkowe i inwestycyjne:

– wydatek majątkowy i inwestycyjny na kwotę 74.784,00 zł w 2014 r.

Powyższe dotyczy zadań:

– dokumentacja projektowa do termomodernizacji Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego;

– dokumentacja dot. budowy zaplecza sanitarno-szatniowego w Powiatowym Młodzieżowym Domu Kultury.

Dział 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

1. Wydatki rzeczowe:

– spadek w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 495.972,33 zł;

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 242.075,20 zł.

Zmiana w roku 2013 i 2014 wynika ze zmiany zasad redystrybucji dochodów z tytułu opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska na szczeblu Wojewody.

Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

1. Wydatki rzeczowe:

– wzrost w 2013 r. w stosunku do wykonania w 2012 r. o kwotę 402.197,19 zł.

Niniejszy wzrost wynika z utworzenia samorządowej instytucji kultury pn. „Centrum Kultury Śląskiej” i jej dofinansowania w formie dotacji przekazywanej przez Powiat (kwota 585.000 zł). W pozostałych zadaniach odnotowano nieznaczne zmniejszenia wydatków.

– wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 242.075,20 zł.

Wzrost wynika z waloryzacji kwoty przekazywanej dla instytucji kultury Centrum Kultury Śląskiej oraz biblioteki. Zwiększeniu uległ ponadto plan wydatków na dotacje przekazywane dla fundacji i stowarzyszeń w ramach konkursów oraz na zakup usług.

2. Wydatki majątkowe i inwestycyjne:

W latach 2011-2012 zaznaczył się wysoki poziom wydatków inwestycyjnych, który wynikał z nowych wydatków majątkowych w roku 2011 dofinansowanych środkami unijnymi:

- Budowa Centrum Kultury Śląskiej – 3.679.407,83 zł;
- Zakup oprogramowania w ramach projektu „Kopalnia kultury – system informacji kulturalnej o Powiecie Tarnogórskim” – 101.260 zł.
- W roku 2012 z realizacji kolejnego etapu budowy Centrum Kultury Śląskiej (wydatek współfinansowany ze środków unijnych).

Dział 926 – Kultura fizyczna i sport

Wydatki rzeczowe – wzrost w 2014 r. w stosunku do wykonania w 2013 r. o kwotę 28.283,38 zł

Wzrost jest wynikiem przeznaczenia znacznie większych środków na dotacje przekazywane dla fundacji i stowarzyszeń.

Analizując wydatki nasuwają się niżej wymienione uogólnienia:

- znaczne wahania poziomu wydatków majątkowych w poszczególnych latach spowodowane niestabilną kondycją finansową budżetu Powiatu;
- realizacja wydatków bieżących na poziomie znacznie odbiegającym od zgłaszanych potrzeb;
- przypadki występowania zdarzeń incydentalnych angażujących większe środki własne Powiatu (spłata zobowiązań po zlikwidowanym SP ZOZ im B. Hagera, wypłata odszkodowania na rzecz Miasta Tarnowski Góry za prowadzenie młodzieżowego domu kultury, nieharmonijna realizacja wydatków dofinansowanych środkami unijnymi);
- determinowanie poziomu wydatków wielkością spłat rat długu publicznego;
- okresowe problemy z zachowaniem bieżącej płynności finansowej.

Podsumowanie analizy sytuacji finansowej Powiatu wraz z określeniem i przyczyn zagrożeń dla realizacji zadań publicznych.

Od roku 2011 obserwuje się spadek dochodów ogółem. O ile dochody bieżące Powiatu rosną, co wynika między innymi ze wzrostu dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatków CIT i PIT, z tytułu pozostałych opłat, o tyle dochody majątkowe radykalnie spadają, co rzutuje na spadek dochodów ogółem.

Taka sama sytuacja występuje po stronie wydatków. Globalnie wydatki spadają, jednakże spadek ten wynika ze spadku wydatków majątkowych, gdyż wydatki bieżące wykazują wzrost.

Pomiędzy rokiem 2011 a 2012 wystąpił duży wzrost wydatków bieżących. W efekcie czego, zarówno wynik budżetu, jak i nadwyżka operacyjna wykazywały wartości ujemne.

Sytuacja taka zaburza realizację wytycznych zawartych w art. 243 uofp – co mogło skutkować brakiem spełniania wskaźników w roku 2014 i następnym, a co za tym idzie także brakiem możliwości uchwalenia budżetu zgodnie z zasadami określonymi w art. 242-244 uofp.

Podkreślić należy, że na taką, a nie inną kondycję finansową Powiatu, wpływ miały również opisane wyżej incydentalne czynniki zewnętrzne – niezależne od władz Powiatu. Przykładem tego może być obciążenie budżetu Powiatu koniecznością spłat zobowiązań przejętych po zlikwidowanym SP ZOZ im. B. Hagera, oraz wpłata do Urzędu Miejskiego Tarnowskie Góry dotacji zgodnie z postanowieniem sądowym. Obecna kumulacja spłat zadłużenia wpływa bardzo negatywnie na elastyczność finansową Powiatu. Choć dla wyliczenia wskaźników z art. 243 uofp bierze się pod uwagę relacje finansowe z trzech lat poprzednich, to podkreślić należy, że obecna sytuacja jest wypadkową działań w szerszym, obejmującym więcej niż ostatnie 3 lata czasookresie. Powyżej zwrócono uwagę na znaczną dynamikę wzrostu zadłużenia Powiatu w roku 2006-2010.

Kumulacja wszystkich opisanych wyżej niekorzystnych tendencji i zdarzeń spowodowała istotne zagrożenie dla utrzymania płynności finansowej Powiatu. Na uwagę zasługuje także fakt, iż spiętrzenie się spłat szeregu zobowiązań kredytowych wskazywało na konieczność podjęcia już wcześniej działań w kierunku restrukturyzacji zadłużenia. Propozycje takie były składane przez Zarząd Powiatu niemniej nie zostały one ostatecznie zrealizowane .

Zaistnienie prawdopodobieństwa zaburzenia płynności finansowej Powiatu stanowi przyczynę zagrożenia dla realizacji zadań publicznych.

III. Przedsięwzięcia naprawcze wraz z efektami finansowymi oraz harmonogramem ich wdrażania.

Analiza bieżącej sytuacji finansowej Powiatu wskazuje na konieczność zastosowania połączonych wariantów rozwiązań finansowych zmierzających do osiągnięcia efektu w postaci poprawy stanu finansów oraz spełniania relacji z art. 243 uofp. Niezbędna jest konsolidacja niekorzystnego długu jak i ograniczenie wydatków. Każde z tych rozwiązań zastosowane oddzielnie nie przyniesie oczekiwanego efektu.

KONSOLIDACJA.

W przypadku konsolidacji możliwe wydaje się obecnie zastosowanie dwóch wariantów: emisji obligacji lub kredytu. Część zaciągniętych przez Powiat kredytów ma na chwilę obecną niekorzystne oprocentowanie. Dotyczy to przypadków, gdy do WIBOR-u 1M doliczane są punkty marży o wartości od 1,05 do 2,3. Są to kredyty, których wartość pozostała do spłaty wynosi 15.955.000 zł (taka kwota pozostaje do spłaty na 30.04.2015, kiedy to planowana jest konsolidacja). Tabela 6 obrazuje zestawienie tytułów dłużnych, w tym kredytów proponowanych do konsolidacji.

Tabela 6.

Zestawienie kredytów i pożyczek przyjętych do konsolidacji

Wyszczególnienie	Kwota kredytu/ pożyczki	Oprocentowanie	Stan zadłużenia na 30.04.2015
Kredyt długoterminowy na pokrycie deficytu oraz inwestycje z 19.06.2009 r.	16 443 939,00	WIBOR 1M + 2,25%	7 673 843,00
Kredyt długoterminowy na zadania inwestycyjne i remontowe z 24.06.2010 r.	4 762 195,00	WIBOR 1M + 2,3%	2 698 559,00
Kredyt długoterminowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z 04.08.2011 r.	5 000 000,00	WIBOR 1M + 1,5%	3 148 148,00
Kredyt długoterminowy na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z 31.05.2012 r.	3 437 077,00	WIBOR 1M + 1,22%	2 434 595,00
RAZEM	29 643 211,00	X	15 955 145,00

Dane: źródło własne Powiatu

Te kredyty należałoby skonsolidować poprzez zaciągnięcie nowego zobowiązania w postaci kredytu lub emisji obligacji. Nowy dług ma mieć karencję spłaty do roku 2018 włącznie i być spłacany przez okres 8 lat – to jest do roku 2026.

W poniższej tabeli (tabela nr 7) przedstawiono koszty finansowe tej operacji przy wariacie zarówno emisji obligacji, jak i nowego kredytu:

Tabela 7. Koszty konsolidacji długu													
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	RAZEM
szacunkowe odsetki od kredytów do konsolidacji	424 000,00	332 042,00	225 744,00	117 661,00	45 926,00	17 185,00	-	-	-	-	-	-	1 162 558,00
konsolidacja - raty spłat	0,00	0,00	0,00	0,00	1 400 000,00	1 400 000,00	2 000 000,00	2 300 000,00	2 300 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 155 000,00	15 955 000,00
dług do spłaty - konsolidacja	15 955 000,00	15 955 000,00	15 955 000,00	15 955 000,00	14 555 000,00	13 155 000,00	11 155 000,00	8 855 000,00	6 555 000,00	4 355 000,00	2 155 000,00	0,00	
obligacje dla WIBOR 6M													
WIBOR 6M	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	2,02%	
odsetki od konsolidacji	322 291,00	322 291,00	322 291,00	322 291,00	294 011,00	265 731,00	225 331,00	178 871,00	132 411,00	87 971,00	43 531,00	0,00	2 517 021,00
kredyt dla WIBOR 1M													
WIBOR 1M	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	2,05%	
odsetki od konsolidacji	327 077,50	327 077,50	327 077,50	327 077,50	298 377,50	269 677,50	228 677,50	181 527,50	134 377,50	89 277,50	44 177,50	0,00	2 554 402,50
WIBOR 6M	2,02	18.01.15											
WIBOR 1M	2,05	18.01.15											

Z powyższej tabeli wynika, że dla opcji emisji obligacji przy oprocentowaniu WIBOR 6M z 18 stycznia 2015 r. wynoszącym – 2,02% bez doliczania marży wartość zapłaconych odsetek od skonsolidowanego długu wynosić będzie 2.517.021,00 zł.

Dla opcji kredytu skonsolidowanego, przy oprocentowaniu WIBOR 1M wynoszącym – 2,05% - bez pkt marży oprocentowanie wyniesie 2.554.402,50 zł³.

W obu przypadkach jest ono wyższe od kwoty nominalnej odsetek od „starych” kredytów wynoszącej 1.162.558 zł, jednakże uwzględnia wydłużony okres kredytowania, który jest korzystny dla Powiatu ze względu na zmniejszenie rocznych obciążeń spłaty zadłużenia, co przekłada się na spełnianie wskaźnika z art. 243 uofp.

W powyższym zestawieniu założono, że dług zostanie skonsolidowany na koniec kwietnia 2015 roku.

W tabeli ujęto tylko koszty WIBOR bez wartości marży stanowiącej zysk banku ze względu na fakt, że jest ona szacowana przez bank i jej wysokość zależy od oceny kondycji finansowej podmiotu. Zatem do wartości WIBOR 1M i WIBOR 6M należy jeszcze dodać marżę banku.

Obie przedstawione propozycje są zbliżone w zakresie kosztów (WIBOR 6M i WIBOR 1M), choć opcja obligacji jest nieco tańsza, natomiast różna jest procedura ich wdrażania. Przy emisji obligacji stosuje się przepisy wynikające z Kodeksu cywilnego, natomiast zaciągnięcie kredytu wymaga zastosowania przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

Powiat podejmie próbę konsolidacji z zastosowaniem wariantu emisji obligacji ze względu na krótszy czas wdrażania oraz większe możliwości elastycznego kształtowania terminów spłaty (okres karencji).

Opisane wartości rat spłat oraz odsetki umieszczono również w niżej zaprezentowanych tabelach. Poniżej Tabela 8 przedstawiająca skróconą wersję WPF.

³ Oprocentowanie przyjęto wg wartości obowiązujących 18.01.2015 r.

Tabela 8.

Model WPF

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	wykonanie 2014 - wstępne	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
dochody bieżące	126 054 197,63	128 217 482,09	131 439 070,60	135 952 927,54	132 409 108,00	130 779 879,00	130 634 192,00	130 294 000,00	129 960 000,00	130 513 166,00	130 700 000,00	130 850 000,00	131 200 000,00	131 300 000,00	131 400 000,00	131 750 000,00
dochody majątkowe, w tym:	18 305 291,10	7 874 840,88	1 173 268,15	2 516 138,53	6 086 035,00	5 395 154,00	3 542 889,00	4 774 475,00	3 171 666,00	2 375 000,00	2 600 000,00	2 625 000,00	2 665 000,00	2 700 000,00	2 780 000,00	2 900 000,00
dochody ze sprzedaży majątku	5 849 101,64	5 967 562,85	284 102,64	1 534 353,55	2 615 953,00	2 000 000,00	2 000 000,00	1 560 000,00	1 500 000,00	1 625 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00	1 825 000,00	1 850 000,00	1 900 000,00	2 000 000,00
dochody razem	144 359 488,73	136 092 322,97	132 612 338,75	138 469 066,07	138 495 143,00	136 175 033,00	134 177 081,00	135 068 475,00	133 131 666,00	132 888 166,00	133 300 000,00	133 475 000,00	133 865 000,00	134 000 000,00	134 180 000,00	134 650 000,00
wydatki bieżące, w tym:	120 416 498,92	128 605 601,29	129 017 977,59	131 162 499,27	130 136 721,00	128 619 000,00	127 724 000,00	127 791 400,00	127 784 000,00	127 701 800,00	128 124 071,00	127 975 000,00	128 165 000,00	128 250 000,00	128 330 000,00	128 695 000,00
spłaty poręczeń	51 343,62	0,00	0,00	0,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00	80 000,00	70 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
obsługa długu	2 357 920,26	2 298 956,02	1 764 446,41	1 276 618,55	1 485 000,00	1 290 000,00	1 183 000,00	1 075 000,00	984 000,00	878 000,00	776 000,00	662 000,00	535 000,00	410 000,00	289 000,00	169 000,00
wydatki majątkowe	17 526 272,00	8 099 613,78	3 337 509,70	3 395 547,87	5 473 610,00	5 156 033,00	4 053 081,00	4 877 075,00	3 347 666,00	3 186 366,00	3 175 929,00	3 200 000,00	3 400 000,00	3 550 000,00	3 650 000,00	3 800 000,00
wydatki razem	137 942 770,92	136 705 215,07	132 355 487,29	134 558 047,14	135 610 331,00	133 775 033,00	131 777 081,00	132 668 475,00	131 131 666,00	130 888 166,00	131 300 000,00	131 175 000,00	131 565 000,00	131 800 000,00	131 980 000,00	132 495 000,00
wynik finansowy	6 416 717,81	-612 892,10	256 851,46	3 911 018,93	2 884 812,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 300 000,00	2 300 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 155 000,00
rozchody	6 173 521,00	5 937 077,00	4 205 808,00	5 505 808,00	19 390 412,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 300 000,00	2 300 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 155 000,00
spłaty pożyczek, kredytów i obligacji razem, w tym:	6 173 521,00	5 937 077,00	4 205 808,00	5 505 808,00	19 390 412,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 400 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 300 000,00	2 300 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 155 000,00
udzielone pożyczki																
przychody	2 550 006,00	8 099 616,00	3 049 646,90	0,00	16 505 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
kredyty i pożyczki	2 500 000,00	5 937 077,00	1 500 000,00	0,00	0,00	0,00										
konsolidacja kredytów					15 955 000,00											
wolne środki	0,00	2 162 539,00	1 549 646,90													
nadwyżka	0,00			0,00												
inne	50 006,00	0,00	0,00	0,00	550 600,00											
bilans budżetu	2 793 202,81	1 549 646,90	-899 309,64	-1 594 789,07	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wynik operacyjny (db-wb)	5 637 698,71	-388 119,20	2 421 093,01	4 790 428,27	2 272 387,00	2 160 879,00	2 910 192,00	2 502 600,00	2 176 000,00	2 811 366,00	2 575 929,00	2 875 000,00	3 035 000,00	3 050 000,00	3 070 000,00	3 055 000,00
prawa strona wzoru		0,03275	0,03244	0,04699	0,03569	0,03379	0,03718	0,03415	0,03241	0,03143	0,03036	0,03127	0,03375	0,03472	0,03597	0,03664
lewa strona wzoru	0,05945	0,06052	0,04502	0,04898	0,15131	0,02768	0,02730	0,02632	0,02294	0,02166	0,02083	0,02219	0,02118	0,01948	0,01855	0,01726
relacja z art. 243		-0,02776	-0,01258	-0,00199	-0,11562	0,00611	0,00988	0,00783	0,00947	0,00977	0,00953	0,00908	0,01257	0,01524	0,01742	0,01938

Od roku 2015 wartości podano w zaokrągleniu do 1 zł

W przedstawionej tabeli zawarto proponowane wartości głównych wielkości budżetowych z uwzględnieniem nowego długu. Najważniejsza wartość prezentowana w tabeli dotyczy spełnienia wymogów zachowania relacji z art 243 uofp. Relacja ta nie jest spełniona w roku 2015 – kiedy następuje konsolidacja starego długu, jednakże w każdym kolejnym roku jest ona już zachowana. W związku z powyższym oraz z uwagi na zapisy art. 240a uofp, Powiat Tarnogórski w analizie finansowej zawarł nie tylko konsolidację starego długu, ale również przygotował propozycję ograniczenia wydatków bieżących zmierzających do poprawy sytuacji finansowej.

Plan naprawczy zakłada ograniczenie wydatków bieżących w większości działów klasyfikacji budżetowej. Przyjęto generalne założenie ograniczenia wydatków w roku 2015 i zachowania ich na podobnym poziomie w latach kolejnych, to jest do roku 2026 – ostatniego roku spłaty zadłużenia.

Po stronie dochodów przyjęto szacowanie ich wartości na bazie wariantu ostrożnościowego, zakładającego ich nieznaczny wzrost dopiero w latach 2020-2026, co zważywszy na obecną sytuację finansowo-prawną powiatów w ogóle wydaje się metodologią właściwą. Z uwagi na powyższe – przyjęte wielkości dochodów bieżących są niższe niż wykazane przez Powiat w projekcie Wieloletniej Prognozy Finansowej (z 15.11.2014). Wydaje się, że tak przyjęte wielkości są realne do wykonania, co przekłada się na wysoki stopień prawdopodobieństwa realizacji zamierzeń finansowych zawartych w niniejszym opracowaniu.

OGRANICZENIE WYDATKÓW.

Zgodnie z dyspozycją art. 240a ust. 3 pkt 2 uofp Program postępowania naprawczego winien zawierać w szczególności m.in. plan przedsięwzięć naprawczych wraz z harmonogramem ich wprowadzania. Podjęte przedsięwzięcia winny zmierzać do usunięcia zagrożenia, o którym mowa w art. 240a ust. 1 uofp, oraz zachowania relacji określonej w art. 242-244 uofp. Na tej podstawie przedstawiamy plan dwunastu przedsięwzięć naprawczych, których wdrożenie a następnie realizację zaplanowano na lata 2015-2017. Efekty działań naprawczych zostaną skoncentrowane, z jednej strony na systematycznym obniżaniu poziomu wydatków występujących w następujących działach klasyfikacji budżetowej:

- **600** (transport i łączność);
- **700** (gospodarka mieszkaniowa);
- **710** (działalność usługowa);
- **750** (administracja publiczna);
- **801** (oświata i wychowanie);
- **852** (pomoc społeczna);
- **853** (pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej);
- **854** (edukacyjna opieka wychowawcza).

Z drugiej zaś strony należy spodziewać się wzrostu dochodów majątkowych, wynikających z niżej opisanych działań, które zostały podjęte przez Powiat wraz z początkiem 2015 r.

Poniżej prezentujemy opis poszczególnych działań naprawczych, których podjęcie doprowadzi do zmniejszenia poziomu wydatków i zwiększenia poziomu dochodów.

1. Redukcja wydatków rzeczowych w działach: 700 (gospodarka mieszkaniowa); 710 (działalność usługowa); 750 (administracja publiczna); 801 (oświata i wychowanie); 852 (pomoc społeczna); 853 (pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej); 854 (edukacyjna opieka wychowawcza).

A. Ograniczenie udziału wydatków bieżących (poza wydatkami osobowymi) w zadaniach wykonywanych przez PCPR jako jednostkę budżetową.

Mając wzgląd na trudną sytuację finansową Powiatu Tarnogórskiego, jak również konieczność wdrożenia działań naprawczych, planuje się od 2015 r. stałe obniżanie wysokości kosztów rzeczowych związanych z funkcjonowaniem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR), wynikające ze zmniejszenia wysokości środków przeznaczanych na zamówienia dostaw i usług w rozumieniu ustawy Prawo zamówień publicznych. Planuje się ograniczenie udziału pracowników PCPR w płatnych szkoleniach zawodowych, zakupu materiałów biurowych i eksploatacyjnych.

Efekt finansowy niniejszych działań naprawczych na lata 2015-2017 oszacowano na kwotę ok. 6.000,00 zł/rocznie. Niniejsza oszczędność została oszacowana w wyniku dokonanej analizy dotychczasowych kosztów rzeczowych związanych z funkcjonowaniem PCPR, przy uwzględnieniu aktualnego poziomu cen, skorygowanego o przewidywany wskaźnik inflacji na lata 2015-2017.

B. Ograniczanie wydatków bieżących (poza wydatkami osobowymi) w planach zadań własnych w ramach zadań wykonywanych przez Starostwo Powiatowe jako jednostkę budżetową oraz powiatowych jednostkach organizacyjnych.

Analogicznie do działania naprawczego opisanego pkt 1.A. niniejszego Programu, planuje się – począwszy od 2016 r. – ograniczenie wysokości wydatków rzeczowych, związanych z zapotrzebowaniem na dostawy i usługi dla Starostwa Powiatowego oraz pozostałych jednostek organizacyjnych.

Efekt oszczędnościowy uzyskany dzięki wdrożeniu przedstawionego działania naprawczego oszacowano na kwotę ok. 100.000,00 zł/rocznie. Wskazana wartość została oszacowana w oparciu o analizę struktury wydatków bieżących ponoszonych przez Starostwo i pozostałe jednostki organizacyjne, przy uwzględnieniu aktualnego poziomu cen, skorygowanego o przewidywany wskaźnik inflacji na lata 2015-2017.

C. Optymalizacja wydatków dotyczących zakupu energii elektrycznej w Starostwie Powiatowym oraz powiatowych jednostkach organizacyjnych objętych wspólną umową na dostawę energii.

Celem redukcji poziomu wydatków bieżących, Powiat Tarnogórski planuje wszcząć postępowanie przetargowe mające na celu wyłonienie przedsiębiorstwa energetycznego, z którym podpisana zostanie umowa na dostawę energii elektrycznej do Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach i wszystkich powiatowych jednostek organizacyjnych.

W oparciu o doświadczenia innych jednostek samorządu terytorialnego, które w przeszłości zdecydowały się na grupowy zakup energii elektrycznej, efekt oszczędnościowy opisanego działania naprawczego oszacowano na kwotę 300.000,00 zł/rocznie, tj. ok. 17% obecnych kosztów zakupu energii elektrycznej.

D. Przeniesienie siedziby Powiatowego Urzędu Pracy do budynku wchodzącego w skład powiatowego zasobu nieruchomości.

W chwili obecnej siedziba Powiatowego Urzędu Pracy znajduje się w budynku zlokalizowanym przy ul. Towarowej 1 w Tarnowskich Górach. Budynek ten jest zajmowany przez powiatową jednostkę organizacyjną na podstawie umowy najmu, z którą związany jest obowiązek zapłaty czynszu w wysokości 11.700,00 zł/miesięcznie.

Planowane przeniesienie siedziby Powiatowego Urzędu Pracy pozwoli uniknąć wyżej wymienionego wydatku i przyniesie oszczędność wynoszącą 140.000,00 zł/rocznie.

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH OPISANYCH W PKT. 1.A.-D.

Wyżej opisane działania naprawcze, dzięki ich wdrożeniu w roku 2015 odniosą oczekiwany efekt oszczędnościowy w wydatkach bieżących dla działów: 700, 710, 750, 801, 852, 853 i 854 w latach 2016-2017.

Efekty finansowe opisanych działań naprawczych uwidaczniają się w wydatkach bieżących dla działów 700 (gospodarka mieszkaniowa); 710 (działalność usługowa); 750 (administracja publiczna); 801 (oświata i wychowanie); 852 (pomoc społeczna); 853 (pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej); 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), w latach 2016-2017.

W dziale 700 (gospodarka mieszkaniowa) w roku 2015, w stosunku do wykonania z roku 2014, obserwujemy wzrost wydatków bieżących o kwotę 952.447,28 zł. Wzrost ten wynika w głównej mierze z konieczności zapłaty na rzecz Wojewody Śląskiego zaległych opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, powiększonych o opłatę prolongacyjną i wymagalne odsetki ustawowe. Z tego względu, efekty działań naprawczych zostają uwidocznione przede wszystkim w roku 2016 i 2017, wraz z ustabilizowaniem wydatków bieżących w dziale 700 na poziomie 3.365.300,00 – 3.065.450,00 zł/rocznie.

2. Optymalizacja wydatków osobowych w dziale 750 (administracja publiczna).

A. Działanie naprawcze polegające na zamrożeniu wysokości wynagrodzeń pracowników Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach.

W latach 2015-2017 planuje się zamrożenie wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w Starostwie Powiatowym w Tarnowskich Górach na poziomie płac z roku 2014. Wdrożenie przedstawionego działania naprawczego pozwoli uniknąć wzrostu wydatków osobowych w dziale 750 klasyfikacji budżetowej o kwotę ok. 930.000,00 zł/rocznie w latach 2016-2017. Niniejsza kwota została oszacowana w oparciu o założenie, że średni wzrost wynagrodzenia zasadniczego brutto przypadający na jednego pracownika wyniósłby 300,00 zł.

Przy obliczeniu globalnej kwoty oszczędności uwzględniono aktualną wysokość składek na ubezpieczenie społeczne oraz konieczną do odprowadzenia zaliczkę na podatek dochodowy. Zamrożenie wysokości wynagrodzeń pracowników Starostwa, na poziomie wynagrodzeń z 2014 r., spowoduje zamrożenie koniecznych do odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne i innych wydatków związanych z wynagrodzeniami.

B. Redukcja zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w Tarnowskich Górach.

Na rok 2015 zaplanowano realizację działania naprawczego polegającego na stopniowym wygaszaniu umów o pracę z pracownikami, którzy nabyli uprawnienia emerytalne, jak również nieodnawianiu umów o pracę zawartych z pracownikami na czas określony lub na czas zastępstwa.

Szacując efekt oszczędnościowy wynikający z realizacji przedstawionego działania naprawczego należy uwzględnić obowiązek wypłat odpraw emerytalnych, przysługujących pracownikom którzy nabyli uprawnienia emerytalne. W oparciu o analizę struktury zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w Tarnowskich Górach, należy stwierdzić iż spośród ośmiu pracowników, którzy w 2015 r. przejdą na emeryturę, obowiązek wypłaty odpraw ulegnie aktualizacji w stosunku do sześciu z nich. Łączna wysokość odpraw wyniesie w 2015 r. 280.000,00 zł. Z tego powodu efekt finansowy podjętej redukcji zatrudnienia, w wydatkach osobowych w dziale 750 będzie widoczny od 2016 r. i wyniesie on ok. 373.000,00 zł co wyliczono jako sumę wydatków ponoszonych dotychczas na wynagrodzenia wspomnianych wyżej osób.

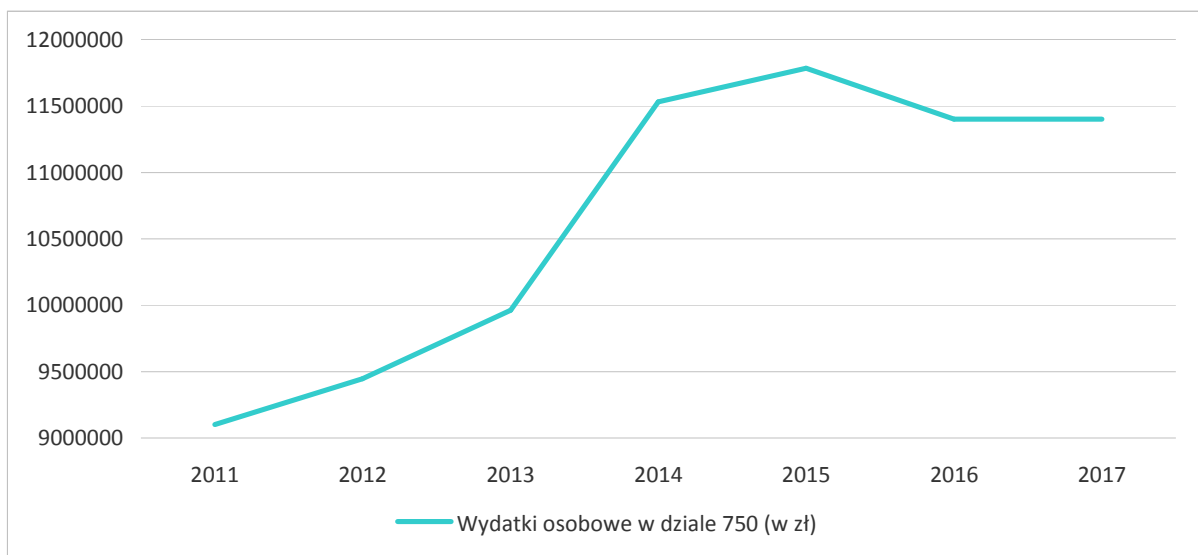
PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH OPISANYCH W PKT. 2.A.-B.

Podjęcie wyżej opisanych działań naprawczych pozwoli – począwszy od roku 2016 – na odwrócenie tendencji wzrostowej widocznej w wydatkach osobowych dla działu 750 (administracja publiczna), a następnie – w latach 2016-2017 – ustabilizowanie tych wydatków na poziomie 11.400.000 zł.

Tendencja ta została ukazana na poniższym wykresie.

Wykres 5.

Poziom wydatków osobowych w dziale 750 w latach 2011-2017.

Źródło: dane własne Powiatu

3. Zmniejszenie wydatków związanych z realizacją zadań oświatowych Powiatu Tarnogórskiego.

Powiat Tarnogórski jest organem prowadzącym siedemnaście jednostek oświatowych, działających w chwili obecnej na terenie siedemnastu nieruchomości budynkowych, z których cztery mieszczą się w obiektach wpisanych na mocy decyzji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rejestru zabytków. Część z zajmowanych nieruchomości jest użytkowanych na podstawie odpłatnych umów cywilnoprawnych, zawartych – w większości wypadków – z Miastem Tarnowskie Góry.

Powiat Tarnogórski, dążąc do przeorganizowania oraz zoptymalizowania zasad wydatkowania środków przeznaczanych na realizację zadań oświatowych, przy jednoczesnym zachowaniu wysokich standardów świadczonych usług edukacyjnych, przewiduje dokonanie oszczędności w zakresie wykorzystania budynków zajmowanych przez jednostki oświatowe na cele edukacyjne. W rezultacie prowadzonych działań reorganizacyjnych do 2016 roku zaplanowano systematyczne zmniejszenie liczby zajmowanych obiektów oświatowych eksploatowanych przez Powiat Tarnogórski.

Prezentując efekty finansowe niżej opisanych działań naprawczych uwzględniono wysokość wydatków ponoszonych przez Powiat tytułem uiszczania opłat czynszowych oraz wydatków na media według zużycia z lat ubiegłych.

A. Zmiana siedziby Powiatowego Młodzieżowego Domu Kultury z ul. Sienkiewicza 8 do budynku będącego własnością Powiatu.

Przedstawione działanie naprawcze zostanie wdrożone od 1 września 2015 r. Pozwoli ono osiągnąć w dziale 854 oszczędności w wydatkach rzeczowych w wysokości 18.100,00 zł (w 2015 r.), 38.300,00 zł (w 2016 r.), 38.300,00 zł (w 2017 r.).

B. Zmiana siedziby Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej z ul. Sienkiewicza 8 i przeniesienie jej do budynku stanowiącego własność Powiatu Tarnogórskiego.

Przedstawione działanie naprawcze zostanie wdrożone w 2016 r. Pozwoli ono osiągnąć w dziale 854 oszczędności w wydatkach rzeczowych w wysokości 112.200,00 zł (w 2016 r.) i 112.200,00 zł (w 2017 r.).

4. Działania naprawcze wynikające z przyjęcia przez Radę Powiatu Tarnogórskiego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2015 – 2017.

Zgodnie z uchwałą Rady Powiatu Tarnogórskiego z dnia 17 grudnia 2014 r., nr II/27/2014 w sprawie planu pracy Rady Powiatu Tarnogórskiego na 2015 rok, w terminie do 30 czerwca 2015 r. planuje się przyjąć nowy program rozwoju pieczy zastępczej. W związku ze skomplikowaną sytuacją finansową, w jakiej znalazł się Powiat, planuje się na mocy ww. programu wprowadzić następujące działania naprawcze:

A. Działanie naprawcze polegające na reorganizacji struktury zatrudnienia koordynatorów w zespole do spraw pieczy zastępczej.

Zgodnie z brzmieniem art. 19 pkt 19 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) – dalej jako „ustawa o pomocy społecznej”, do zadań własnych powiatu należy m.in. utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników. Z kolei, jak wynika z dyspozycji art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. poz. 135 z późn. zm.) – dalej jako „ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej”, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o systemie pieczy zastępczej. W przypadku gdy wyznaczoną jednostką organizacyjną jest powiatowe centrum pomocy rodzinie, w centrum tym tworzy się zespół do spraw pieczy zastępczej.

Działające na terenie Powiatu Tarnogórskiego Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest pozbawioną osobowości prawnej jednostką organizacyjną, funkcjonującą w oparciu o wyżej przywołany przepis ustawy o pomocy społecznej, jak również w oparciu Statut Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (dalej jako PCPR), nadany uchwałą Rady Powiatu w Tarnowskich Górach nr XXV/245/2008 z dnia 27 maja 2008 r. oraz nr XV/159/2011 z dnia 29 listopada 2011 r. Jak wynika z brzmienia ust. 4 Działu II Statutu PCPR, wśród zadań realizowanych w imieniu Powiatu przez PCPR należy wymienić między innymi: zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Zgodnie z art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”.

Powiat Tarnogórski zaplanował na 2015 r. wdrożenie działań naprawczych zmierzających do reorganizacji podziału obowiązków realizowanych przez koordynatorów do spraw pieczy zastępczej zatrudnionych w PCPR, w sposób umożliwiający redukcję zatrudnienia o 1 etat. Niniejsze działanie naprawcze pozwoli osiągnąć – począwszy od 2016 r. – oszczędność w wysokości 34.000,00 zł/rocznie, tj. kwotę odpowiadającą wysokości wynagrodzenia zasadniczego, powiększonego o świadczenia z tytułu ubezpieczeń społecznych, jak również zaliczkę na podatek dochodowy.

B. Działanie zmierzające do wdrożenia nowej struktury świadczeń wypłacanych przez Powiat Tarnogórski w ramach systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 39 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) rodzina zastępcza:

a) spokrewniona,

b) niezawodowa,

c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;

2) rodzinny dom dziecka.

Z kolei, jak wynika z brzmienia art. 80 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

1) 660 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej (art. 80 ust. 1 pkt 1);

2) 1000 zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka (art. 80 ust. 1 pkt 2),

a po spełnieniu przesłanek określonych w dyspozycji art. 81 i n. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, również dodatki wyszczególnione w tych artykułach.

Średnia miesięczna wysokość świadczenia przypadająca na jedno dziecko zależy od typu rodzinnej pieczy zastępczej w jakim przebywa i w Powiecie Tarnogórskim kształtuje się ona w sposób następujący (tabela 9.).

Tabela 9.

Świadczenia przypadające na jedno dziecko umieszczone w pieczy zastępczej.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej w której umieszczone jest dziecko (art. 39 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)	Średnia miesięczna wysokość świadczenia na jedno dziecko
Rodzina spokrewniona (rodzeństwo, dziadek, babcia)	660,00 zł
Rodzina niezawodowa do 3 dzieci włącznie	1.000,00 zł
Rodzina niezawodowa ponad 3 dzieci	1.119,67 zł
Rodzina zawodowa do 3 dzieci włącznie	1.918,00 zł
Rodzina zawodowa ponad 3 dzieci	2.137,75 zł
Rodzinny dom dziecka (od 5 do 8 dzieci)	1.891,06 zł

Celem realizacji działań naprawczych przewidzianych w niniejszym Programie, Powiat Tarnogórski – począwszy od 2015 r. – poczyni starania obejmujące promowanie najmniej kosztogennych form pieczy zastępczej, jaką jest rodzina zastępcza spokrewniona. Szacuje się, iż efektem finansowym podjęcia działania naprawczego opisanego w niniejszym punkcie, będzie ograniczenie wydatków rzeczowych w dziale 852 (pomoc społeczna) o kwotę 84.000,00 zł/rocznie, począwszy od 2016 r. Wartość ta jest wartością szacunkową, uzyskaną przy założeniu, iż w danym roku kalendarzowym uda się umieścić ok. siedmioro dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej, zamiast w innych bardziej kosztogennych formach pieczy zastępczej. Wynikająca z tego oszczędność wyniesie na jedno dziecko ok. 1.000,00 zł/miesięcznie.

C. Działanie naprawcze polegające na promocji alternatywnych form sprawowania pieczy nad dziećmi wymagających opieki i wychowania, a w konsekwencji rezygnacja z powoływania nowych rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015-2017.

W chwili obecnej Powiat Tarnogórski prowadzi szereg rozmów z władzami gmin leżących w jego granicach administracyjnych, zmierzających do podjęcia współpracy w zakresie tworzenia i promowania alternatywnych form pełnienia pieczy zastępczej. Szacuje się, iż na mocy porozumień zawartych i wdrożonych w trakcie 2015 r., uda się:

- uniknąć dodatkowego obciążenia budżetu Powiatu związanego z koniecznością wypłaty comiesięcznych świadczeń przypadających na jedno dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej zawodowej, a co za tym idzie osiągnąć efekt finansowy w kwocie ok. 114.000,00 zł/rocznie. Wskazana wartość stanowi uśredniony koszt świadczeń przekazywanych przez Powiat na siedmioro dzieci umieszczonych w jednej z zinstytucjonalizowanych form pieczy zastępczej, w okresie jednego roku kalendarzowego;
- jak również ustabilizować kwotę wydatków przeznaczanych na wypłatę wynagrodzeń dla członków rodzin pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, a co za tym idzie osiągnąć efekt finansowy w wysokości ok. 28.000,00 zł/rocznie. Wskazana wartość stanowi uśrednioną sumę wynagrodzeń płatną z budżetu Powiatu, w ciągu roku jednego roku kalendarzowego, członkom siedmiu rodzin zawodowych.

PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH OPISANYCH W PKT. 4.A.-C.

Efekty finansowe wyżej opisanych działań naprawczych zostaną uwidocznione w wydatkach bieżących dla działu 852 (pomoc społeczna) w latach 2016 i 2017. Na 2016 r. zaplanowano spadek kwoty wydatków bieżących o kwotę 278.253,00 zł i ustalenie globalnej kwoty wydatków bieżących w latach 2016-2017 na kwotę 19.350.000,00 zł.

Działania opisane w pkt 4.A.-C. zostaną w większości podjęte i wdrożone w trakcie 2015 r. Z tego też względu w bieżącym roku budżetowym efekt finansowy związany z ich realizacją nie został uwidoczniiony. Na taki stan rzeczy wpływa przede wszystkim obowiązek zapłaty w wydatkach bieżących przewidzianych w dziale 852 na rok 2015, zaległości z lat ubiegłych. Pełna realizacja opisanych zamierzeń nastąpi w latach 2016-2017.

5. Zmniejszenie wydatków bieżących i majątkowych w dziale 600 (transport i łączność)

W dziale 600 planuje się dokonanie w latach 2015 -2017 istotnych ograniczeń wydatków bieżących i inwestycyjnych. W roku 2015 planuje się zmniejszenie wydatków inwestycyjnych w tym dziale, w stosunku do roku 2014, o kwotę 1.170 .151,98 zł., w roku 2016 o dalsze 59. 578,00 zł, w roku 2017 o dalsze 82.142,00 zł. W roku 2016 przewiduje się, w stosunku do roku 2015, zmniejszenie wydatków bieżących (głównie remontowych) o kwotę 496. 529,00 zł a w roku 2017 o dalsze 58. 050,00 zł. Kwoty wskazanych oszczędności wyliczono z uwzględnieniem poziomu wykonania wydatków inwestycyjnych i remontowych z lat ubiegłych oraz szacunku kosztów wydatków, których poniesienie będzie niezbędne dla prawidłowej realizacji zadań Powiatu w opisanym obszarze.

Dynamikę wydatków w poszczególnych działach klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2017 obrazuje poniższa tabela nr 10.

Tabela 10.

Wydatki w latach 2014-2017.

Dział (wg klasyfikacji budżetowej)	2014 - wykonanie na 31.12.2014	2015	zmiana do roku poprzedniego	2016	zmiana do roku poprzedniego	2017	zmiana do roku poprzedniego
010 - Rolnictwo i łowiectwo, w tym wydatki:	13 140,14	14 100,00	959,86	14 100,00	0,00	14 100,00	0,00
wydatki bieżące	13 140,14	14 100,00	959,86	14 100,00	0,00	14 100,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020 - Leśnictwo	34 962,78	54 716,00	19 753,22	36 700,00	-18 016,00	36 700,00	0,00
wydatki bieżące	34 962,78	54 716,00	19 753,22	36 700,00	-18 016,00	36 700,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
600 - Transport i łączność	7 234 395,21	7 440 249,00	205 853,79	6 884 142,00	-556 107,00	6 743 950,00	-140 192,00
wydatki bieżące	5 562 523,23	6 938 529,00	1 376 005,77	6 442 000,00	-496 529,00	6 383 950,00	-58 050,00
wydatki majątkowe	1 671 871,98	501 720,00	-1 170 151,98	442 142,00	-59 578,00	360 000,00	-82 142,00
630 - Turystyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki bieżące							
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
700 - Gospodarka mieszkaniowa	3 013 652,72	4 113 073,00	1 099 420,28	3 365 300,00	-747 773,00	3 065 450,00	-299 850,00
wydatki bieżące	2 992 625,72	3 945 073,00	952 447,28	3 365 300,00	-579 773,00	3 065 450,00	-299 850,00
wydatki majątkowe	21 027,00	168 000,00	146 973,00	0,00	-168 000,00	0,00	0,00
710 - Działalność usługowa	1 356 213,81	1 590 039,00	233 825,19	1 533 000,00	-57 039,00	1 540 000,00	7 000,00
wydatki bieżące	1 356 213,81	1 590 039,00	233 825,19	1 533 000,00	-57 039,00	1 540 000,00	7 000,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
750 - Administracja publiczna	15 046 107,71	17 633 952,00	2 587 844,29	16 806 898,00	-827 054,00	16 728 012,00	-78 886,00
wydatki bieżące	14 974 377,60	15 852 055,00	877 677,40	14 900 000,00	-952 055,00	14 850 000,00	-50 000,00
wydatki majątkowe	71 730,11	1 781 897,00	1 710 166,89	1 906 898,00	125 001,00	1 878 012,00	-28 886,00
751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	119 909,65	0,00	-119 909,65	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki bieżące	119 909,65	0,00	-119 909,65	0,00	0,00	0,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
752 - Obrona narodowa	1 097,53	500,00	-597,53	800,00	300,00	800,00	0,00
wydatki bieżące	1 097,53	500,00	-597,53	800,00	300,00	800,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż	9 189 360,17	8 558 400,00	-630 960,17	8 860 000,00	301 600,00	9 010 000,00	150 000,00
wydatki bieżące	9 079 364,20	8 558 400,00	-520 964,20	8 860 000,00	301 600,00	9 010 000,00	150 000,00
wydatki majątkowe	109 995,97	0,00	-109 995,97	0,00	0,00	0,00	0,00
757 - Obsługa długu publicznego	1 276 618,55	1 565 000,00	288 381,45	1 370 000,00	-195 000,00	1 263 000,00	-107 000,00
758 - Różne rozliczenia	0,00	466 838,00	466 838,00	470 000,00	3 162,00	480 000,00	10 000,00
wydatki bieżące	0,00	466 838,00	466 838,00	470 000,00	3 162,00	480 000,00	10 000,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
801 - Oświata i wychowanie	47 097 609,85	47 719 271,00	621 661,15	47 920 093,00	200 822,00	45 873 826,00	-2 046 267,00
wydatki bieżące	46 397 589,52	44 842 278,00	-1 555 311,52	45 113 100,00	270 822,00	45 290 000,00	176 900,00
wydatki majątkowe	700 020,33	2 876 993,00	2 176 972,67	2 806 993,00	-70 000,00	583 826,00	-2 223 167,00
803 - Szkolnictwo wyższe	14 000,00	15 000,00	1 000,00	14 000,00	-1 000,00	15 000,00	1 000,00
wydatki bieżące	14 000,00	15 000,00	1 000,00	14 000,00	-1 000,00	15 000,00	1 000,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
851 - Ochrona zdrowia	6 690 249,26	5 457 401,00	-1 232 848,26	5 260 000,00	-197 401,00	4 400 000,00	-860 000,00
wydatki bieżące	6 661 420,84	5 427 401,00	-1 234 019,84	5 260 000,00	-167 401,00	4 400 000,00	-860 000,00
wydatki majątkowe	28 828,42	30 000,00	1 171,58	0,00	-30 000,00	0,00	0,00
852 - Pomoc społeczna	19 917 613,22	19 628 253,00	-289 360,22	19 350 000,00	-278 253,00	20 581 243,00	1 231 243,00
wydatki bieżące	19 391 115,02	19 628 253,00	237 137,98	19 350 000,00	-278 253,00	19 350 000,00	0,00
wydatki majątkowe	526 498,20	0,00	-526 498,20	0,00	0,00	1 231 243,00	1 231 243,00
853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4 331 878,44	3 267 254,00	-1 064 624,44	3 210 000,00	-57 254,00	3 210 000,00	0,00
wydatki bieżące	4 331 878,44	3 267 254,00	-1 064 624,44	3 210 000,00	-57 254,00	3 210 000,00	0,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	17 607 159,86	16 637 285,00	-969 874,86	17 300 000,00	662 715,00	17 350 000,00	50 000,00
wydatki bieżące	17 532 375,86	16 602 285,00	-930 090,86	17 300 000,00	697 715,00	17 350 000,00	50 000,00
wydatki majątkowe	74 784,00	35 000,00	-39 784,00	0,00	-35 000,00	0,00	0,00
900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	538 521,39	550 000,00	11 478,61	510 000,00	-40 000,00	540 000,00	30 000,00
wydatki bieżące	347 729,53	470 000,00	122 270,47	510 000,00	40 000,00	540 000,00	30 000,00
wydatki majątkowe	190 791,86	80 000,00	-110 791,86	0,00	-80 000,00	0,00	0,00
921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	986 773,47	859 000,00	-127 773,47	830 000,00	-29 000,00	860 000,00	30 000,00
wydatki bieżące	986 773,47	859 000,00	-127 773,47	830 000,00	-29 000,00	860 000,00	30 000,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
926 - Kultura fizyczna i sport	88 783,38	40 000,00	-48 783,38	40 000,00	0,00	65 000,00	25 000,00
wydatki bieżące	88 783,38	40 000,00	-48 783,38	40 000,00	0,00	65 000,00	25 000,00
wydatki majątkowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM WYDATKI	134 558 047,14	135 610 331,00	1 052 283,86	133 775 033,00	-1 835 298,00	131 777 081,00	-1 997 952,00
% zmiana wydatków w stosunku do roku poprzedniego	X	X	100,78%	X	98,65%	X	98,51%
wydatki bieżące	131 162 499,27	130 136 721,00	-1 025 778,27	128 619 000,00	-1 517 721,00	127 724 000,00	-895 000,00
wydatki majątkowe	3 395 547,87	5 473 610,00	2 078 062,13	5 156 033,00	-317 577,00	4 053 081,00	-1 102 952,00

Po zastosowaniu opisanych wyżej działań naprawczych z uwzględnieniem faktu konieczności pokrycia w roku 2015 szeregu wydatków, które „przeniesiono” z roku 2014 a także wzrostów wydatków koniecznych dla utrzymania niezbędnego poziomu realizacji zadań publicznych, wydatki bieżące w roku 2015 zostaną obniżone w stosunku do roku 2014 o kwotę 1.025.778,27 zł, natomiast w roku 2016 w stosunku do roku 2015 zostaną ponownie obniżone – tym razem o kwotę 1.517.721,00 zł. W roku 2017 założony poziom wydatków bieżących został ustalony na kwotę 127.724.000,00 zł, co stanowi spadek w stosunku do planu na rok 2016 o kwotę 895.000,00 zł i jest powrotem do wykonania wydatków bieżących sprzed 2012 r.

Łącznie w okresie objętym niniejszym Programem naprawczym wydatki bieżące zostaną zredukowane o kwotę **3.438.499,27 zł**. Efekt ten wyliczono jako sumę i różnicę kwot planowanych wydatków latach 2015-2017.

Opisane powyżej działania naprawcze korelują także z podjętymi wcześniej, na etapie projektowania budżetu, decyzjami opartymi o dokonane przez Zarząd Powiatu szacunki i analizy. W projekcie budżetu na 2015 rok przyjętym uchwałą Zarządu Powiatu nr 432/2024/2014 z dnia 13 listopada 2014 r. uwzględniono już m.in. znaczne zmniejszenie wydatków bieżących w dziale 801 oraz w dziale 854. Istotny skutek finansowy będzie miało także planowane zmniejszenie wydatków w dziale 853. Wykazany w tym dziale w Tabeli nr 10 spadek wydatków w 2015 r., w stosunku do 2014 r., o kwotę 1.064.624 ,44 zł odnosi się zasadniczo do kosztów ponoszonych dotychczas na realizację programów współfinansowanych środkami unijnymi, których główne etapy realizacji przypadły na lata ubiegłe.

W roku 2015 zaznacza się jednorazowy wzrost wydatków inwestycyjnych w stosunku do roku 2014 (uzasadnienie wzrostu przedstawiono poniżej w *rozdziale IV Uwagi dodatkowe*) ale już w roku 2016-2017 zakłada się spadek wydatków majątkowych i ich utrzymanie na poziomie wydatków inwestycyjnych podobnym do roku 2014.

Zarząd Powiatu Tarnogórskiego, celem dalszej ewaluacji struktury wydatków ponoszonych w związku z funkcjonowaniem jednostek pomocniczych, jak również kosztów wynikających z realizacji ustawowych zadań edukacyjnych i wychowawczych Powiatu, planuje przeprowadzenie audytu kompetencyjnego w Starostwie Powiatowym oraz w podległych jednostkach organizacyjnych.

REALIZACJA DOCHODÓW

1. Wzrost dochodów osiągnięty dzięki zwiększeniu wpływów z tytułu wynajmu lokali należących do Powiatu Tarnogórskiego.

W dniu 26 stycznia 2015 r. Zarząd Powiatu Tarnogórskiego podjął uchwałę nr 11/53/2015 w sprawie zmiany uchwały nr 47/222/2011 z dnia 24 maja 2011 roku w sprawie określenia stawek czynszu za lokale mieszkalne wchodzące w skład powiatowego zasobu nieruchomości z późn. zm.

Jak wynika z brzmienia wyżej wymienionej uchwały, stawka bazowa czynszu za 1 m² za najem lokali budynków wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości została ustalona na poziomie 6,45 zł (wzrost o 1,50 zł/m²), natomiast stawka bazowa 1 m² za najem powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład zasobu nieruchomości położonego w Nakle Śląskim przy ul. Powstańców 2a, 2b, 2c została ustalona w wysokości 7,44 zł (wzrost o 1,50/m²). Z kolei dla lokali usytuowanych w Brynku zaproponowano stawkę bazową czynszu najmu w wysokości 5,95 zł/m² (wzrost o 1,00 zł).

W uzasadnieniu do uchwały z dnia 26 stycznia 2015 r. przedstawiono przykładowe wyliczenia wysokości czynszu dla lokali mieszkalnych.

Tabela 11.

Przykładowe wyliczenia wysokości czynszu dla lokali mieszkalnych.

Lp.	Lokal mieszkalny	Pow. lokalu	Dotychczasowa wysokość czynszu (miesięcznie)	Wysokość czynszu zgoda z nową uchwałą (miesięcznie)*	Kwota wzrostu czynszu (miesięcznie)
1.	Tarnowskie Góry ul. Opolska 26A/4	53,20 m ²	263,34 zł	343,14 zł	79,80 zł
2.	Nakło Śląskie ul. Powstańców 2C/4	63,26 m ²	270,75 zł	338,87 zł	68,12 zł
3.	Brynek ul. Park 1	72,04 m ²	338,59 zł	407,21 zł	68,62 zł

*dla nieruchomości zlokalizowanych w Nakle Śląskim i Brynku w wyliczeniu wysokości czynszu uwzględniono czynniki obniżające stawkę bazową

Działanie naprawcze opisane w niniejszym punkcie pozwoli na zwiększenie dochodów budżetu Powiatu, począwszy od 2015 r., o kwotę ok. 50.600,00 zł/rocznie co wyliczono jako iloczyn powierzchni lokali, kwoty wzrostu stawki czynszu i ilości miesięcy w roku.

2. Wzrost wpływów ze sprzedaży mienia należącego do powiatowego zasobu nieruchomości.

W celu poprawy kondycji finansowej Powiatu Tarnogórskiego planuje się podjęcie w latach 2015-2017 działań zmierzających do zwiększenia dochodów majątkowych uzyskiwanych przez Powiat w związku z przeprowadzeniem procedury zbycia składników mienia nieruchomego, będącego własnością Powiatu. W wyniku podjęcia przedstawionego działania planuje się uzyskać zwiększenie dochodów ze sprzedaży majątku w przedziale ok. 500.000,00 – 1.200.000,00 zł w stosunku do dochodów osiągniętych w roku 2014.

Poniżej zaprezentowano wykaz nieruchomości, których sprzedaż jest planowana w latach 2015-2017.

Tabela 12.

Wykaz nieruchomości stanowiących własność Powiatu Tarnogórskiego planowanych do sprzedaży w latach 2015-2017.

Nieruchomości przeznaczone do sprzedaży	Szacunkowa wartość	Data przetargu	Uwagi
2 lokale mieszkalne położone w budynku wielorodzinnym w Nakle Śląskim przy ul. Powstańców 2a, z udziałem w prawie własności działki gruntu nr 345/8 o powierzchni 0,2400 ha dla której w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach prowadzona jest księga wieczysta KW nr GL1T/00087196/2.	Zgodnie z operatami z 2012r. -215.100,00 zł. Cena z bonifikatą 70% -64.530,00 zł.	Nieustalona	Należy dokonać ponownej wyceny
3 lokale mieszkalne położone w budynku wielorodzinnym w Nakle Śląskim przy ul. Powstańców 2b, z udziałem w prawie własności działki gruntu nr 344/8 o powierzchni 0,2404 ha dla której w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach prowadzona jest księga wieczysta KW nr 87198.	Zgodnie z operatami z 2012r. -337.791,00 zł. Cena z bonifikatą 70% -101.337,30 zł.	Nieustalona	Należy dokonać ponownej wyceny
7 lokali mieszkalnych położonych w budynku wielorodzinnym w Nakle Śląskim przy ul. Powstańców 2c, nr 343/8 o powierzchni 0,2400 ha, zapisaną w księdze wieczystej KW nr GL1T/00088260/9 oraz nr 342/8 o powierzchni 0,0301 ha, zapisaną w księdze wieczystej KW nr GL1T/00088260/9.	Zgodnie z operatami z 2012r. -700.270,00 zł. W tym lokal pustostan- 140.000,00 zł. Cena z bonifikatą 70% -168.081 zł +140 000,00 zł = 308 081 zł	Ustalona tylko na lokal pustostan	Należy dokonać ponownej wyceny
4 lokale mieszkalne położone w budynku wielorodzinnym w Radzionkowie przy ul. Sikorskiego 7a, z udziałem w prawie własności działki gruntu nr 1744/23 o powierzchni 0,3680 ha, zapisaną w księdze wieczystej KW nr GL1T/00070593/3.	Zgodnie z operatami z 2012r. -215 100,00 zł. Cena z bonifikatą 70% -64 530,00 zł.	Nieustalona	Należy dokonać ponownej wyceny
Lokal użytkowy położony w Radzionkowie przy ul. Sikorskiego 7b/I, wraz z udziałem nieruchomości wspólnej, działka gruntu nr 1744/23 o powierzchni 0,3680 ha, dla której prowadzona jest księga wieczysta KW nr GL1T/00070593/3.	Zgodnie z operatem szacunkowym z 2014r.-418 000,00 zł	Nieustalona	Wymagana zgoda Rady Powiatu

Działka gruntu nr 367/1 o pow. 2,7369 ha zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4 położona w Nakle Śląskim w okolicy ul. Obłoków, stanowiąca część dawnego gospodarstwa (opcjonalnie z udziałem ½ w działce nr 368/1 o pow. 0,2534 ha, stanowiącej drogę dojazdową).	1 569 617 zł działka 367/1 59 191 zł udział ½ w działce 368/1	Nieustalona	
Działka gruntu nr 337/1 o pow. 1,1339 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4 położona w Nakle Śląskim przy ul. Cmentarnej - za zabudowaniami parafii.	604 000zł	Nieustalona	
Działki gruntu nr 676/6 o pow. 1,9762 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00057209/8, położona Świerklańcu przy ul. Wiosennej.	958 000	Nieustalona	
Działka gruntu nr 346/8 o pow. 0,1717 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4 położona w Nakle Śląskim przy ul. Powstańców - pomiędzy blokami.	181 000	23 stycznia 2015	II przetarg
Działka gruntu nr 274/14 o pow. 0,0184 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00056937/3, położona w Nakle Śląskim przy ul. Sportowców, zabudowana kompleksem garaży.	21 000	Nieustalona	
Działka gruntu nr 5583/88 o pow. 0,4159 ha zapisana w księgach wieczystych odpowiednio nr 53397 położona w Tarnowskich Górach przy ul. Mickiewicza 29, zabudowana budynkiem dawnego koszarowca.	Zgodnie z operatem z 2013 roku 3 035 000,00 zł (przed podziałem)	Nieustalona	Sprzedaż zostanie wznowiona po przeprowadzeniu podziału geodezyjnego, na pewno do połowy 2015 roku zostanie wszczęta nowa procedura
Działka gruntu nr 4590/181 o pow. 0,6575 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr 39524, położona w Gminie Tarnowskie Góry, w rejonie ul. Grodzkiej i Kolejowej.	Zgodnie z operatem z 2013 r 460 000,00 zł	Nieustalona	
Działki gruntu nr 529/19, nr 532/21 o łącznej powierzchni 0,4586 ha, zapisane w księdze wieczystej KW nr 39126, położone w Tarnowskich Górach w rejonie ul. Zagórskiej, wraz z udziałem w wysokości ½ w działkach nr 527/19 i nr 530/21 o łącznej powierzchni 0,0794 ha, zapisanych w księdze wieczystej KW nr 39126, stanowiących drogę dojazdową do ww. działek gruntu.	574 000,00 zł	Nieustalona	Aktualnie wywieszony został wykaz, po 10 marca 2015 ogłosić można przetarg
Działka gruntu nr 1741/23 o pow. 0,2876 ha, zapisana w Księdze Wieczystej KW nr 72300 Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, położona w Radzionkowie przy ul. Sikorskiego.	Nieustalona	Nieustalona	Działka jest drogą dojazdową.

Działka gruntu nr 428/96 o pow. 0,3201 ha położona łąbiu przy ul. Długiej w II linii zabudowy, zapisana w KW nr GL1T/00062869/0.	Nieustalona	Nieustalona	Wymaga ustanowienia służebności przejazdu po działce nr 429/96 w trakcie zbywania
Działka gruntu nr 429/96 o pow. 0,2892 ha położona łąbiu przy ul. Długiej, zapisana w KW nr GL1T/00062869/0.	Nieustalona	Nieustalona	Do ustanowienia służebność przejazdu po działce na rzecz właściciela działki nr 428/96
Działki gruntu (szt. 9) od nr 3013/1 do nr 3021/1, o pow. ok. 0,0700 ha każda zapisane w księdze wieczystej KW nr 75408, położone w Tarnowskich Górach, obrębie Bobrowniki, w okolicy ul. Mieszka I.	Nieustalona	Nieustalona	Konieczność uregulowania kwestii drogi dojazdowej z Gminą Tarnowskie Góry, wykonanie utwardzonej drogi dojazdowej
Działka gruntu nr 318/8 o pow. 1,3256 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4, położona w Nakle Śląskim, w rejonie ul. Powstańców.	Nieustalona	Nieustalona	Wymaga podziału i uregulowania stanu na gruncie – ogródki działkowe, garaże
Część działki gruntu nr 44/12 o pow. 8,2700 ha, położnej Nakle Śląskim w okolicy ul. Obłoków i ul. Cmentarnej, zapisanej w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4.	Nieustalona	Nieustalona	Wymaga opracowania koncepcji, uzyskania warunków zabudowy, podziału geodezyjnego
Działka gruntu nr 369/1 o pow. 4,5183 ha, zapisana w księdze wieczystej KW nr GL1T/00058530/4, położona w Nakle Śląskim w przy ul. Cmentarnej, stanowiąca część dawnego gospodarstwa (opcjonalnie z udziałem ½ w działce nr 368/1 o pow. 0,2534 ha, stanowiącej drogę dojazdową)	Nieustalona	Nieustalona	Wymaga opracowania koncepcji, uzyskania warunków zabudowy, podziału geodezyjnego

Działki gruntu od nr 683/6 do nr 690/6 o łącznej powierzchni 2,5290 ha zapisane w księdze wieczystej KW nr GL1T/00057209/8, położone Świerklańcu przy ul. Wiosennej, (opcjonalnie wraz z udziałem w działce drogowej nr 693/6 o pow. 0,8366 ha).	nieustalona	Nieustalona	
Działki gruntu (szt. 9) od nr 3004/1 do nr 3012/1 o pow. ok. 0,0700 ha każda zapisane w księdze wieczystej KW nr 75408, położone w Tarnowskich Górach, obrębie Bobrowniki w okolicy ul. Mieszka I.	Nieustalona	Nieustalona	Konieczność uregulowania kwestii drogi dojazdowej z Gminą Tarnowskie Góry, wykonanie utwardzonej drogi dojazdowej

Powiat prowadzi na bieżąco prace dotyczące regulacji stanu prawnego i wyceny nieruchomości (tam gdzie działania takie są potrzebne). Trudno jest oszacować jakie ostatecznie dochody osiągnie Powiat ze sprzedaży nieruchomości. Powyższe zestawienie pokazuje jednak, iż Powiat posiada majątek, którego sprzedaż może pomóc w poprawie jego sytuacji finansowej. Prognozowane szacunki dochodów ze sprzedaży mienia są oparte na realnych podstawach.

IV. Uwagi dodatkowe.

Ograniczenie wydatków bieżących nie powinno uniemożliwić Powiatowi skorzystania ze środków zewnętrznych na współfinansowanie inwestycji. Z uwagi na fakt, że lata 2014-2020 są ostatnimi latami, gdzie w budżecie UE przewidziano tak wysokie środki dotacyjne dla samorządów należy zabiegać o ich możliwie najpełniejsze wykorzystanie. Prowadzona przez Zarząd Powiatu Tarnogórskiego polityka charakteryzuje się dążeniem do pozyskiwania istotnych środków finansowych ze źródeł zewnętrznych, co uznać należy za tendencję pozytywną. Wysoka absorpcja środków unijnych zależy od dobrego przygotowania procedur wdrażających te środki. Na poziomie regionalnym powstał dokument strategiczny - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne, w którym zapisano konkretne zadania każdej z poszczególnych jst, kwoty oraz lata realizacji. W ZIT znalazły się również inwestycje Powiatu Tarnogórskiego. Zdecydowana większość wydatków inwestycyjnych na zadania planowane do realizacji w latach 2015-2017 znajduje swoje dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Podejmowanie w latach 2015-2017 zadań inwestycyjnych, współfinansowanych ze środków pochodzących z „nowej” perspektywy budżetowej Unii Europejskiej, znajduje swe odzwierciedlenie w dynamice wydatków majątkowych obserwowanych w okresie objętym niniejszym Programem, a zwłaszcza w roku 2015. W roku tym planuje się zwiększyć (w porównaniu do roku 2014) sumę wydatków majątkowych o kwotę 2.078.062,13 zł i osiągając tym samym ich wykonanie na poziomie kwoty 5.473.610,00 zł. W latach 2016-2017 planuje się stopniowe obniżanie poziomu wydatków inwestycyjnych z ustabilizowaniem ich wysokości na kwotę ok. 4.000.000,00 w 2017 r.

W okresie realizacji Programu nie planuje się podejmowania realizacji nowych zadań inwestycyjnych finansowanych pożyczką, kredytem lub emisją papierów wartościowych.

W poniższej tabeli przedstawiono te inwestycje, jak również pozostałe wydatki inwestycyjne:

Tabela 13.

Zadania inwestycyjne planowane do realizacji w latach 2015 -2017

Lp	Rok 2015	
	Nazwa zadania	Kwota
1.	Modernizacja i wyposażenie warsztatów ZSTiO w Tarnowskich Górach (ZIT)	2 073 475,00 zł
	środki własne	311 021,00 zł
	dofinansowanie UE	1 762 454,00 zł
2.	Powiatowe Centrum Aktywności Społecznej (ZIT)	1 681 897,00 zł
	środki własne	672 759,00 zł
	dofinansowanie UE	1 009 138,00 zł
3.	Termomodernizacja budynku I LO (ZIT)	733 518,00 zł
	środki własne	110 028,00 zł
	dofinansowanie UE	623 490,00 zł
4.	Zadania w dziale 600	581 720,00 zł
5.	Zadania w dziale 700	168 000,00 zł
6.	Zakup wyposażenia dla Starostwa w dziele 750	100 000,00 zł
7.	Zadania w dziale 801	70 000,00 zł
8.	Spłata zobowiązań po WSP im. Hagera	30 000,00 zł
9.	Zadania w dziale 852	35 000,00 zł
	RAZEM	5 473 610,00 zł
Rok 2016		
1.	Modernizacja i wyposażenie warsztatów ZSTiO w Tarnowskich Górach (ZIT)	2 073 475,00 zł
	środki własne	311 021,00 zł
	dofinansowanie UE	1 762 454,00 zł
2.	Powiatowe Centrum Aktywności Społecznej (ZIT)	1 681 898,00 zł
	środki własne	672 760,00 zł
	dofinansowanie UE	1 009 138,00 zł
3.	Termomodernizacja budynku I LO (ZIT)	733 518,00 zł
	środki własne	110 028,00 zł
	dofinansowanie UE	623 490,00 zł
4.	Zadania w dziale 600	442 142,00 zł
5.	Wkład własny do projektów E-Tarnogórski; Cyfrowa Geodezja i Centrum Kultury Śląskiej	225 000,00 zł
	RAZEM	5 156 033,00 zł
Rok 2017		
1.	Termomodernizacja budynków ZSTU w Tarnowskich Górach (ZIT)	583 826,00 zł
	środki własne	87 573,00 zł
	dofinansowanie UE	496 253,00 zł

	Termomodernizacja budynku DPS Przyjaźń (ZIT)	1 231 243,00 zł
2.	środki własne	184 686,00 zł
	dofinansowanie UE	1 046 557,00 zł
3.	Zadania w dziale 600	360 000,00 zł
4.	Wkład własny do projektów E-Tarnogórski; Cyfrowa Geodezja i Centrum Kultury Śląskiej	1 878 012,00 zł
	RAZEM	4 053 081,00 zł

Dla uzyskania pełnego obrazu finansów Powiatu Tarnogórskiego należy się odnieść również do strony dochodowej. W poniższej tabeli przedstawiono dane historyczne dotyczące kształtowania się podstawowych źródeł dochodów Powiatu. Są to niestety źródła zupełnie niezależne od polityki Powiatu. Najwięcej środków Powiat pozyskuje z subwencji z budżetu państwa przekazywanych na zadania związane z oświatą. Kolejnym źródłem dochodów są udziały we wpływach z tytułu PIT i CIT oraz dotacje na zadania zlecone.

Tabela 14.

Główne źródła dochodów Powiatu Tarnogórskiego

Źródła dochodów	2011	2012	2013	2014
Dotacje celowe na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej	14 138 566,21	14 936 400,39	15 676 722,68	16 468 342,46
Subwencje	62 609 673,00	63 791 916,00	64 505 196,00	62 240 331,00
Udziały we wpływach z tytułu podatków (PIT, CIT)	24 629 632,21	26 113 567,29	27 425 950,11	30 365 325,62
Podatki lokalne	0,00	0,00	0,00	0,00
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań własnych	6 427 241,00	6 397 967,00	6 159 505,68	6 569 579,41
Dochody ze sprzedaży majątku	5 818 302,02	6 037 519,03	381 479,59	1 534 353,55
Środki z UE	6 321 174,82	3 521 126,27	2 524 916,88	4 908 886,72
Pozostałe	24 414 899,47	15 293 826,99	15 938 567,81	16 382 247,31
RAZEM DOCHODY	144 359 488,73	136 092 322,97	132 612 338,75	138 469 066,07

Dane: źródło własne Powiatu

Konstruując program naprawczy a w szczególności wieloletnią prognozę finansową w przypadku szacowania dochodów wzorowano się na ich historycznym wykonaniu, które pokazuje, że wartość wykonanych dochodów rok do roku utrzymuje się na podobnym poziomie. Dla potrzeb niniejszego

opracowania przyjęto ostrożnościowy wariant szacowania dochodów lat przyszłych. Przyjęcie takiego wariantu uwiarygodnia dane zawarte w niniejszym programie.

Przyjęcie w niniejszej analizie ostrożnościowego wariantu szacowania dochodów wydaje się wyjściem jak najbardziej słusznym z uwagi na sytuację finansową powiatów w ogóle. Wydaje się, że tak przyjęte wielkości są realne do wykonania, co przekłada się na wysoki stopień prawdopodobieństwa realizacji zamierzeń finansowych zawartych w niniejszym opracowaniu.

V. Ramowy harmonogram prac związanych z wdrażaniem Programu postępowania naprawczego.

Program postępowania naprawczego przygotowano na lata 2015-2017. Jego realizacja wymagać będzie koordynacji działań wielu podmiotów w tym organów Powiatu. Poniżej przedstawiony został ramowy harmonogram prac związanych z wdrażaniem Programu.

Tabela 15.

Ramowy harmonogram prac związanych z wdrażaniem Programu postępowania naprawczego.

Lp	Działanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin
1	Przyjęcie Programu Postępowania Naprawczego	Rada Powiatu Tarnogórskiego	luty 2015
2	Zaopiniowanie Programu przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach	Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach	marzec 2015
3	Postępowanie celem konsolidacji zadłużenia	pion finansowy	kwiecień 2015
4	Wdrożenie pozostałych działań restrukturyzacyjnych i naprawczych	Zarząd Powiatu	lata 2015-2017

VI. Podsumowanie.

Wskazane w zaprezentowanym Programie działania naprawcze obejmują m.in. konsolidację 4 kredytów o wartości sumarycznej 15.955.000 zł poprzez emisję obligacji. Nowe zobowiązanie ma zostać zaciągnięte na 12 lat – do roku 2026.

Nieuniknionym jest jednak równoczesne ograniczenie wydatków bieżących dokonane poprzez brak wzrostu tychże w latach kolejnych i cięcie wydatków w działach generujących wysokie koszty. Ograniczenie to ma dotyczyć redukcji zarówno wydatków rzeczowych, jak i kosztów osobowych poprzez restrukturyzację zatrudnienia i ma być przeprowadzane sukcesywnie. Należy podkreślić, że ze względu na przyjęcie koncepcji sukcesywnego wprowadzania cięć wydatków oraz braku drastycznych zmian w kwotach wydatków, zrealizowanie proponowanego programu naprawy finansów Powiatu Tarnogórskiego jest bardzo realne.

Ponadto Powiat podjął już stosowne kroki zmierzające do zwiększenia dochodów budżetowych, a pochodzących w przeważającej mierze ze sprzedaży majątku nieruchomego, jak również uzyskiwania większych wpływów z tytułu opłat za najem i dzierżawę składników majątkowych przez podmioty zewnętrzne.

Zastosowanie tych trzech rozwiązań jednocześnie pozwoli na skonstruowanie budżetów lat kolejnych spełniających wymogi ustawy o finansach publicznych. **Według przedstawionej prognozy na lata kolejne, możliwe jest już spełnianie wskaźnika z art. 243 uofp od roku 2016**, co świadczy o dużym finansowym potencjale Powiatu Tarnogórskiego.

Dodatkowo, dzięki wprowadzeniu przedstawionych koncepcji, Powiat będzie przygotowany na absorpcję środków UE zapisanych w ZIT, a przeznaczonych na inwestycje prorozwojowe. Wartość tych inwestycji realizowanych do 2017 czyni niebagatelną kwotę 10.792.850,00 zł, z czego aż 8.332.974,00 zł mają stanowić środki zewnętrzne.

Podsumowując, w oparciu o zapisy art. 240a uofp Powiat Tarnogórski przygotował i wdroży program naprawczy opierający się na restrukturyzacji zadłużenia i ograniczeniu wydatków bieżących w celu spełnienia wymogów art. 243 uofp, co pozwoli na poprawę ogólnej kondycji oraz realizację założonych inwestycji infrastrukturalnych ze środków zewnętrznych.